

**Päiväkoti-ikäisten lasten vanhempien kokemukset
etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisesta
koronapandemian aikana**
Aleksi Wikström

Aikuiskasvatustieteen pro gradu -tutkielma
Monografiamuotoinen
Kevätlukukausi 2023
Kasvatustieteellinen tiedekunta
Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Wikström, Aleksi. 2023. Päiväkoti-ikäisten lasten vanhempien kokemukset etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisesta koronapandemian aikana. Aikuiskasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteellinen tiedekunta. 61 sivua.

Tässä tutkimuksessa perehdytään päiväkotikäisten lasten vanhempien kokemuksiin etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisesta koronapandemian aikana. Tutkimus toteutettiin laadullisen tutkimuksen menetelmin valmista Jyväskylän yliopiston, Tampereen yliopiston sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen keräämää CHILDCARE-hankkeen haastatteluaineiston yhtä osaa käyttäen. Tutkimusaineistoa analysoitiin teemoittain laadulliselle tutkimukselle tyypillisen sisällönanalyysin keinoin. Tutkimusaineisto koostui 24 haastateltavasta, joista 17 oli naisia ja seitsemän miehiä. Kaikkien tutkimukseen osallistuneiden perheisiin kuului vähintään kaksi aikuista ja yhdestä kuuteen lasta. Vanhemmista vähintään toinen aikuisista teki etätöitä.

Tutkimuksen tulosten mukaan vanhempien kokemukset etätyön- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta koronapandemian aikana erosivat toisistaan kevään 2020 poikkeusolojen aikana ja sen jälkeen. Myös eroja sukupuolten välillä oli havaittavissa. Kevään 2020 poikkeusolot koettiin raskaana työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen kannalta. Kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen, äidit kokivat etätyön yleisesti edistävän työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista, mutta isät kokivat etätyön edelleen haastavaksi. Tulosten mukaan kevään 2020 poikkeusolojen aikana vanhempien tukena oli erilaisia arjenhallintakeinoja. Arjenhallintakeinoiksi koettiin joustavuus, työtilat kotona sekä vanhempien keskinäinen neuvottelu.

Asiasanat: Etätyön ja perhe-elämän yhteensovittaminen, etätyö, kevään 2020 poikkeusolot, koronapandemia, laadullinen tutkimus.

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ.....	2
SISÄLTÖ	3
1 JOHDANTO.....	5
2 ETÄTYÖ.....	8
2.1 Mitä on etätyö?.....	8
2.2 Etätyön yleistyminen.....	9
2.3 Etätyöhön soveltuvat työt.....	11
2.4 Etätyön hyödyt ja haasteet.....	12
3 TYÖ- JA PERHE-ELÄMÄ	15
3.1 Työ ja perhe.....	15
3.2 Työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen historiaa Suomessa	16
3.3 Työ- ja perhe-elämän rajapinta	17
3.3.1 Rajapinta ja rajapinnan ylitys	18
3.3.2 Rajapintojen hallinta ja roolit.....	20
3.4 Työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen koronapandemian aikana.	21
4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	25
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	26
5.1 Tutkimuksen lähestymistapa	26
5.2 Tutkimusaineisto.....	27
5.3 Tutkimukseen osallistujat.....	28
5.4 Aineiston analyysi	29
5.5 Eettiset ratkaisut.....	33
5.6 Tutkimuksen laadun arviointi	34
6 TULOKSET.....	36

6.1 Kokemukset etätystä ja perhe-elämän yhteensovittamisesta koronapandemian aikana	36
6.1.1 Riittämättömyyden kokemukset sekä työ- ja perhe-elämän sekoittuminen taakkana kevään 2020 poikkeusolojen aikana.	37
6.1.2 Kokemukset etätystä ja perhe-elämän yhteensovittamisesta kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen.	40
6.2 Arjenhallintakeinot kevään 2020 poikkeusolojen aikana.....	43
7 POHDINTA.....	47
7.1 Johtopäätökset	47
7.2 Jatkotutkimusehdotukset.....	51
LÄHTEET	53
LIITTEET.....	61

1 JOHDANTO

Vuonna 2020 alkanut koronapandemia mullisti koko maailman. Maailmalta levinnyt Covid-19-virus tavoitti Suomen keväällä 2020 ja toimintatapojen muutokset iskivät jokaisen suomalaisen arkeen. Tätä tutkimusta tehdessä on eletty ajassa jo yli kaksi vuotta eteenpäin, mutta osa koronapandemian aikaisista toimintatavoista on jäänyt pysyäkseen. Itse koronapandemiakaan ei ole vielä ohi. Viralliselta nimeltään Covid-19 (Coronavirus Disease 2019) on infektio tauti, jonka aiheuttajana on ”Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS)- Coronavirus (CoV)-2”. (Kujala, Laukkanen, Valtonen, Heinonen & Ruuskanen 2020.) Pandemia tulee puolestaan kreikan kielestä ja tarkoittaa sanoja kaikki ja kansa. Pandemia voidaan julistaa silloin, kun tiettyä ajanjaksona tietyssä väestössä ja tietyllä alueella havaitut sairastapaukset ulottuvat yli maanosien. (Punainen Risti 2022.)

Kuten koko maailmalla, koronapandemian vaikutukset Suomessa ovat olleet valtavat ja sen pikainen leviäminen pakotti päättäjät tekemään ratkaisuja vain muutama kuukausi pandemian ensiesiintymisen jälkeen. Maaliskuussa 2020 hallitus toimeenpani monia yhteiskuntaan liittyviä rajoituksia, puhuttiin poikkeusoloista. Yksi merkittävä muutos oli peruskoulujen siirtyminen etäopetukseen sekä hallituksen suositus pitää päiväkotikäiset lapset kotihoidossa. Tämän lisäksi työelämässä suositeltiin vahvasti etätöihin siirtymistä. (Salin, Otonkorpi-Lehtoranta, Hakovirta & Kaittila 2021, 571.) Lapsiperheiden vanhemmat joutuivat yhtäkkiä tilanteeseen, missä työn ja perheen velvoitteet pitivät hoitaa samassa tilassa ja samaan aikaan (Cho, Chen, Cheng & Ho 2022).

Muutos oli valtava. Ennen koronapandemiaa tammikuussa 2020 päiväkotikäisten lasten vanhemmista, vain joka kahdeskymmenes teki enimmiltä määrin etätöitä. Kevään 2020 koronapandemian poikkeusolojen aikana etätöihin oli siirtynyt jo puolet vanhemmista. (Närvi & Lammi-Taskula 2021, 20.) Etätö on

työn tekemisen muoto, jota on suositeltu vahvasti koko koronapandemian aikana. Etätyö on ollut yksi merkittävä taisteluväline koronapandemiaa vastaan. Etätöissä työn sisältö pysyy samana, mutta työpaikkana toimii jokin muu kuin oma fyysinen työpaikka, esimerkiksi juuri oma koti. (Väestöliitto 2020.) Vaikka etätyötä voidaan suorittaa muuallakin kuin kotona, oli se monelle ensimmäinen vaihtoehto etätyöpisteeksi. Koronapandemian aikana etätyötä tehneillä työn teon fyysisenä paikkana toimikin pääsääntöisesti oma koti (Sutela & Pärnänen 2021, 35).

Tämän tutkimuksen aihepiiri on etätyön- ja perhe-elämän yhtensovittaminen. Suomalaiset ja kansainväliset tutkimukset eroavat tutkimusten painopisteitä toisistaan. Kansainvälisten tutkimusten keskiössä on ollut jo pitkään etätyö sekä työ- ja perhe-elämän rajapinnat. Etätyö on siis ollut vahvasti esillä kansainvälisissä tutkimuksissa jo aiemmin. Suomalaisten tutkimusten painopisteet ovat puolestaan olleet perhevapaissa, naisten työllistymisessä sekä lastenhoidossa. Koronapandemian aikana lisääntynyt etätyö on vaikuttanut ja vaikuttaa väistämättä nykypäivän sekä tulevaisuuden suomalaiseen tutkimuskenttään työ- ja perhe-elämän saralla.

Työn- ja perheen suhdetta on tutkittu pitkälti yksilö-, organisaatio- ja yhteiskuntatasolla. Vasta vuosituhannen vaihteen jälkeen, tarkastelun painopisteet ovat siirtyneet psykologisista tarkastelupisteistä lähemmäs yhteiskuntatieteellistä tutkimusta. Merkittävää jalansijaa ovat saaneet tässäkin tutkimuksessa teoreettista suuntaa antavat lähtökohdat, Kossekin ja Lautchin (2012) border- sekä Clarkin (2000) boundary-teoria. Teorioiden keskipisteenä on työ- ja perhe-elämän rajapinnat sekä niiden hallinnat, mistä syystä ne sopivat erinomaisesti tutkimuksen lähtökohdaksi, jossa ollaan kiinnostuneita työ- ja perhe-elämän yhtensovittamisen kokemuksista etätyössä koronapandemian aikana (Salin, Otonkorpi-Lehtoranta, Hakovirta & Kaittä 2021, 571).

Tutkimus on ajankohtainen ja yhteiskunnallisesti merkittävä, sillä Suomessa koronapandemian aikaisista etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisen kokemuksista tutkimustulokset ovat vähäistä (Salin ym. 2021, 571). On tärkeää myös, että etätyöstä sekä työ- ja perhe-elämän rajapinnoista löytyy enemmän suomalaista tutkimustietoa. Koronapandemia ei myöskään ole vielä kadonnut suomalaisesta yhteiskunnasta, eikä uuden seuraavan pandemian ajankohtaa osaa kukaan ennustaa. Tämän tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää tulevaisuudessa etätyön- ja perhe-elämän yhteensovittamiseen, sillä etätyö on tullut Suomeen pysyvästi.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää päiväkotikäisten lasten vanhempien kokemuksia etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamista koronapandemian aikana sekä vanhempien kokemuksia arjenhallintakeinoista koronapandemian kevään 2020 poikkeusolojen aikana. Tutkimuksessa tarkastellaan päiväkotikäisten lasten vanhempia, joista vähintään toinen vanhemmista työskentelee etätöissä. Tutkimuksessa hyödynnetään CHILDCARE- hankkeen tutkimusaineistoa, mikä koostui 24 haastattelusta. Tutkimusaineiston analysointi toteutetaan laadulliselle tutkimukselle tyypillisen sisällönanalyysin menetelmin.

2 ETÄTYÖ

Tässä tutkimuksen luvussa käsitellään etätyötä käsitteenä, sen yleistymistä sekä etätyöhön soveltuvuutta, mutta myös etätyön hyötyjä ja haasteita. Tämän luvun on tarkoituksena antaa lukijalle kuva etätyöstä ilmiönä.

2.1 Mitä on etätyö?

Etätyön käsite syntyi noin 1700-luvulla, eikä sen määrittely ole ollut yksinkertaista. Tutkimuskirjallisuudessa etätyötä on määritelty ja käytetty eri tavoin. (Garrett & Dingel 2007, 44; Allen, Golden & Shockley 2015.) Käsite etätyö, on suomen kielellä melko yksiselitteinen, mutta kansainvälisesti termejä ja määritelmiä on useampia. Etätyöstä kansainvälisesti käytettyjä käsitteitä ovat muun muassa Bosch-Sijatseman ja Sivusen (2013) *Distributed work*, Shockleyn ja Allenin (2007) *Flexible work arrangements*, U.S. Office Of Personnel Managementin (2013) *Remote work*, Kossekin, Lautschin ja Eatonin (2013) *Telework* sekä Tworogerin, Ruppelin ja Gongin (2013) *Virtual teams*. (Allen ym. 2015.)

Garrettin ja Danzingerin (2007, 41) mukaan, etätyö voidaan jakaa kolmeen luokkaan, jotka ovat kiinteän paikan etätyöntekijät, joustotyöntekijät ja liikkuvat etätyöntekijät. Kiinteän paikan etätyöntekijöille on tyypillistä työskentely kotona, kun taas joustavat työntekijät työskentelevät suomalaisillekin nykyisin tutun hybridimallin mukaan, sekä etänä että työpaikalla. Liikkuvat etätyöntekijät toimivat ensisijaisesti reissutyössä, mutta he voivat työskennellä myös kotona tai toimistossa. Vaikka etätyön määritelmät saattavatkin mennä usein päällekkäin, ne tyypillisesti ilmentävät erilaisia käsityksiä etätyöstä (Allen ym. 2015).

Vaikka kansainvälisesti etätyön termiä on vaikea selittää tyhjentävästi, voidaan olla yhtä mieltä siitä, että etätyö on työn muoto, jossa työtä tehdään joko osittain tai kokonaan tavanomaisen organisaation työpaikan ulkopuolella, tieto- ja tietoliikennepalvelujen avulla (Allen ym. 2015; Garrett & Danzinger 2007, 28). Etätyö voi olla jatkuvaa, säännöllistä tai satunnaista. Sen luonteelle on ominaista, että sitä pystytään harjoittamaan sekä kotona, että työpaikalla. (Vilkman 2016, 11.) Tässä tutkimuksessa etätyöllä tarkoitetaan kokonaan tavanomaisen työpaikan ulkopuolella tapahtuvaa työn teon muotoa ja nimenomaan kotona suoritettavaa työtä.

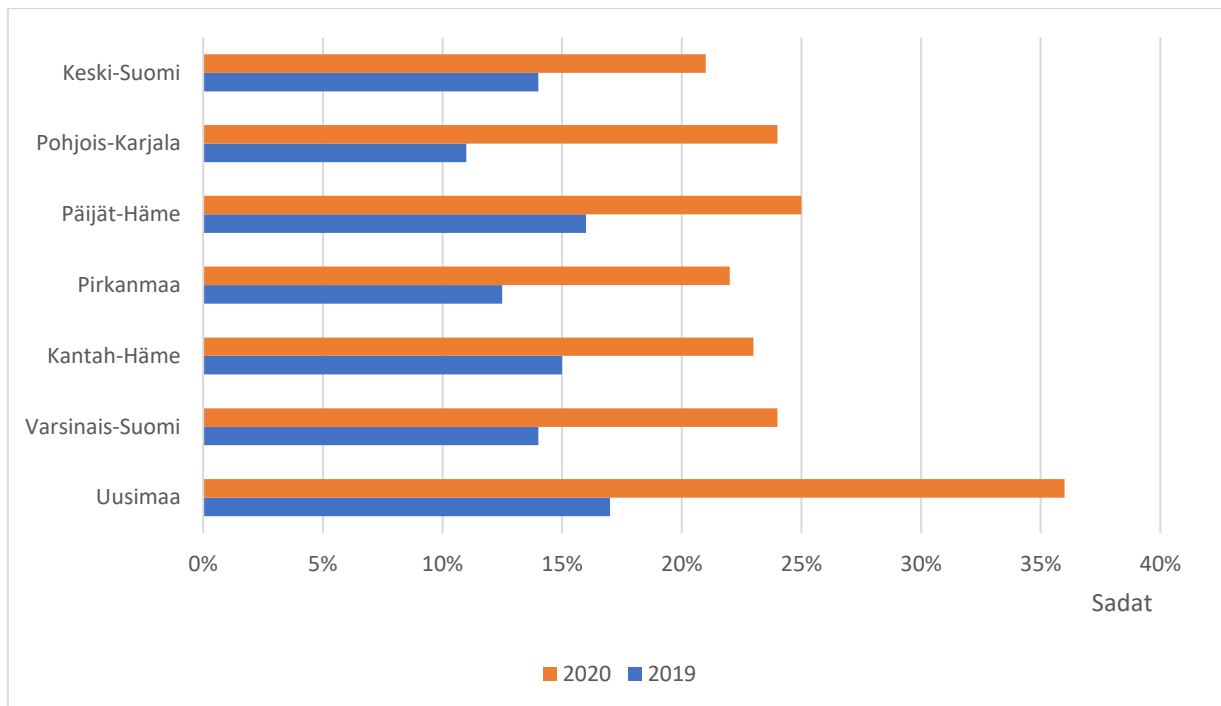
2.2 Etätyön yleistyminen

Etätyöstä on tullut kansainvälisesti yhä suosittumpi muoto työnteolle (Allen ym. 2015). Viimeisten vuosikymmenien aikana on nähty suuria muutoksia kohti tieto- ja tietoliikennepohjaisia työpaikkoja. Yhä useammat tietoon perustuvat tehtävät sekä internetyhteyksien kehitys mahdollistavat etätyön suorittamisen missä ja milloin tahansa. Työpaikat alkavat olla vähemmän täysin riippuvaisia yhdestä fyysisestä työnteon paikasta. (Gschwind & Vargas 2019, 36–41.)

Työnteon malli on kokenut laajentumista teknologian kehittymisen ansiosta. Työpaikkojen digitalisoitumista, sekä työ- ja perhe-elämän tasapainon kasvanutta kysyntää voidaan pitää yleisinä etätyön yleistymisen ajureina. (Gschwind & Vargas 2019, 36–41.) Tekniikan kehittymisen lisäksi, myös siirtyminen teollisuudesta talouteen on lisännyt etätyöhön soveltuvien työpaikkojen määrää (Allen ym. 2015). Tekniikan kehittymisen ja digitalisaation lisäksi etätyön yleistymistä ovat edistäneet ihmisten ja työntekijöiden asenteet sekä etätyöstä kertyneet käytännön kokemukset (Ruohomäki 2020). Voidaan siis päätellä, että etätyön yleistyminen on monen tekijän summa, mihin vaikuttaa niin työmarkkinoiden kehitys, mutta myös ihmisten tarpeet ja vaatimukset.

Vaikka etätyötä on Suomessa tehty jo ennen koronapandemiaa, vaikutti koronapandemia suuresti siihen missä ja miten ihmiset tekevät työnsä. Koronapandemian ajalta etätyöntekijöiden kokonaismäärää Suomessa seuraavan Nepton Oy:n mukaan, etätöiden määrä kasvoi koronapandemian alkaessa jo ennen kevään 2020 poikkeusoloja 70 prosenttia normaaliin nähden. Kevään 2020 poikkeusolojen aikana etätöiden määrän kerrottiin kasvaneen 541 prosenttia normaaliin verrattuna. (Ruohomäki 2020.) Koronapandemian vaikutuksesta etätyöntekijöiden määrä kasvoi räjähdysmäisesti, vaikka etätyö ei ollut täysin tuntematon ilmiö suomalaisille ennen koronapandemiaakaan.

Suomessa, ennen koronapandemiaa etätyötä on tehty etenkin pääkaupunkiseudulla, esi- ja toimihenkilötehtävissä sekä valtion, kuntien ja järjestöjen palveluksessa. Koronapandemian aikana myös sellaisia työntekijöitä ja ammattikuntia siirtyi etätöihin, joilla ei ollut ilmiöstä kokemuksia lainkaan eikä se välttämättä ollut alalle edes tyypillistä. Tällaisia ammatteja oli esimerkiksi opettajat ja lääkärit. (Ruohomäki 2020.) Ennen koronapandemiaa etätyötä tehtiin eniten Etelä-Suomessa, mutta koronapandemian aikana etätyö yleistyi muuallakin Suomessa (Leskinen 2022). Seuraava kuvio havainnollistaa etätyön yleistymistä alueittain Suomessa. Taulukkoon valikoitui Tilastokeskuksen sivuilta vain ne kunnat, joiden kotona työskentelevien osuus oli vuonna 2020 yli 20 % koko asuinmaakunnan työllisistä.

Kuvio 1. Säännöllisesti kotona työskennelleiden osuus kunnittain vuosina 2019 ja 2020 (Tilastokeskus 2022).

2.3 Etätyöhön soveltuvat työt

Työn luonne vaikuttaa etätyön soveltuvuuteen suuresti, eikä kaikki työt ja alat sovellu etätyöksi. Yleensä sellaisen alan työntekijät, jotka kykenevät työskentelemään verkossa soveltuvat parhaiten etätyöhön. (Allen ym. 2015.) Myös Ruohosen (2020) mukaan, on edelleen paljon sellaisia aloja, joita ei ole mahdollista tehdä etätyönä. Esimerkiksi fyysinen hoitotyö, kuljetus-, teollisuus- ja rakennusala ovat sellaisia aloja, joissa etätyö on haastavaa tai se ei vain ole mahdollista. Myös tulotaso on yhteydessä etätyön mahdollisuuteen. Usein alemman tulotason aloilla pienempi osuus tehtävästä työstä on mahdollista suorittaa etänä (Dingel & Neiman 2020). Etätyön yleistymisestä huolimatta tietyt alat tulevat työn luonteen takia pysymään aina etätyön tavoittamattomissa.

Holgersenin, Zhiyangin & Svenkerudin (2021) mukaan, myös koulutuksella on suuri vaikutus mahdollisuuteen tehdä etätöitä. Työmarkkinoilla jo entuudestaan epäedullisessa asemassa olevilla työntekijöillä on huonompi mahdollisuus

etätyöhön. Eroja mahdollisuuksissa on myös maantieteellisesti maiden sisällä, mutta myös globaalisti maiden välillä. Etätyömahdollisuuksien osuus on suurempi kaupungeissa sekä rikkaissa ja kehittyneissä maissa, kun taas osuus on pienempi maaseudulla sekä köyhemmissä ja kehitysmaissa. (Holgersen ym. 2021.)

Etätyöhön on usein yhdistetty teknologia, tietotyö ja tietotyöntekijät. Työ ei välttämättä enää velvoita työntekijöitä työskentelemään jossakin tietyssä fyysisessä paikassa. (Hynes 2014.) Näiden ominaisuuksien valossa tietotyön ei katsota sitoutuvan johonkin paikkaan, vaan työntekijät voivat päättää missä ja milloin he työskentelevät (Nätti ym. 2011; Field & Chan 2018). Hynesin (2014) mukaan, tämän tyyppinen tietotyö on yhä yleisempää. Etätyön yleistymisen ei kutienkaan tarkoita sitä, että fyysisesti työpaikalla tehtävä työ olisi katoamassa johonkin. (Khallas & Kruse 2012). Etätyön voidaankin ajatella tulleen työpaikalla tehtävän työn lisäksi, eikä se ole syrjäyttämässä työpaikalla tehtävää työtä edes niillä aloilla, joilla etätyön tekeminen on mahdollista.

2.4 Etätyön hyödyt ja haasteet

Etätyöhön sisältyy sekä hyötyjä, että haasteita. (Ruohomäki 2020). Etätyö on herättänyt kiinnostusta etenkin sen joustavuuden takia ja sen on nähty voivan auttaa ihmisiä selviytymään työ- ja perhe-elämään liittyvistä haasteista (Allen ym. 2015). Vaikka etätyön on jo pitkään ajateltu olevan keino hallita työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista, on siitä vain vähän empiiristä näyttöä saatavilla (Ruohomäki 2020). Etätyötä on myös nimenomaan kritisoitu siitä, että se saattaa hämärtää työ- ja perhe-elämän rajapintoja sekä lisätä kotona työskentelevän etätyöntekijän vastuuta perheen hoitamisessa (Allen ym. 2015).

Vilkmanin (2016, 11) mukaan, etätyössä työntekijällä on enemmän vaikutusmahdollisuuksia työntekijän autonomian korostumisen myötä. Etätyön joustavuuden ja autonomian kautta syntyvien vaikutusmahdollisuuksien on

katsottu voivan edistää työntekijän hyvinvointia sekä tyytyväisyyttä työhön. Joustavuus ja autonomia ei heijastu pelkästään työtehtäviin, vaan etätyöläisellä on vapaampi mahdollisuus valita esimerkiksi oma asuinpaikkansa. Etätyössä asuinpaikka ei ole sidoksissa työn sijaintiin. (Ruohomäki 2020). Kokonaisuutena etätyön voidaan ajatella antava ihmiselle enemmän mahdollisuuksia hallita sekä työelämää, että työelämän ulkopuolista vapaa-aikaa.

Ruohomäen (2020) mukaan, etätyössä moni työntekijä kokeekin olevansa tyytyväisempi oman työnsä ja elämänsä laatuun. Vilkmanin (2016, 11) mukaan, tyytyväisyys syntyy siitä, että etätyössä työntekijät saattavat kokea olevansa tehokkaampia ja saada enemmän aikaan. On myös tutkimustuloksia siitä, kuinka työmatkojen poistuminen on koettu hyödyksi etätyötä ajatellessa. Työmatkat saatetaan kokea henkisesti raskaana etenkin julkisilla liikkeessä. Bussi-, juna tai metromatkat voivat lisätä työntekijän stressiä, vaikka itse työ ei olisikaan kuormittavaa. (Vilkman 2016, 11.)

Etätyön hyötyjen vastapainoksi on myös tunnistettu sen haasteita. Jo alussa mainittu työ- ja perhe-elämän rajapintojen hämärtyminen sekä yleisesti vapaa-ajan sekoittuminen työhön on havaittu haasteeksi etätyöntekijälle. Jos työtä on liikaa eikä työntekijä kykene kontrolloimaan työlastiansa, saattaa rajapinta hämärtyä ja oma vapaa-aika sekoitetaan työaikaan. Työpäivät saattavat siis venyä pitkiksi. (Ruohomäki 2020.) Vilkmanin (2016, 11) mukaan, työmatkat olivat juuri niitä tekijöitä, jotka saattoivat pidentää työntekijän työpäivää ja lisätä työntekijän stressiä, mutta vastapainoksi myös etätyöskentelyn on nähty venyttävän työpäiviä. Tulokset ovat siis ristiriitaiset. Haasteeksi etätyössä on myös tunnistettu työssä käytettävät tilat, esimerkiksi kodin tilat, jotka eivät välttämättä ole suunniteltu työn tekemiseen. Näin ergonomiassa sekä työrauhassa voi ilmetä haasteita. Myös etätyön autonomia voidaan kokea haasteelliseksi sen yksinäisyyden ja eristyneisyyden takia. (Ruohomäki 2020.) Jo tutkitun tiedon valossa, etätyö herättää erilaisia kokemuksia, jotka ovat ristiriidassa keskenään. Ilmiössä nähdään paljon hyötyjä, mutta hyötyjen

empiirisen näytön vähäisyyttä on kritisoitu sekä vastapainoksi on esitetty etätyön haasteita. Etätyön hyötyjen ja haasteiden tutkiminen onkin varmasti yhtä monimutkaista kuin etätyön käsitteen määrittäminen. Joku saattaa kokea jonkin etätyössä ilmenevän toimintatavan hyödylliseksi, kun taas toinen voi kokea sen haastavaksi.

3 TYÖ- JA PERHE-ELÄMÄ

Tässä tutkimuksen luvussa avataan työ- ja perhe-elämää sekä niiden yhteensovittamista. Luvun alussa avataan perheen käsite sekä työ ja perhe ilmiönä. Tämän jälkeen tarkastellaan työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen historiaa Suomessa, minkä jälkeen siirrytään tutkimuksenkin aihepiiriin kuuluvan työ- ja perhe-elämän rajapintoihin sekä niiden hallintaan. Viimeiseksi tässä luvussa tarkastellaan aiempia tutkimustuloksia tutkimuksen aihepiiristä.

3.1 Työ ja perhe

Monien ihmisten päivittäiset aikataulut koostuvat jaosta työaikaan sekä työn ulkopuoliseen aikaan (Mas-Machuca, Berbegal-Mirabent & Alegre 2016). Työ ja perhe muodostavat aikuisen elämän kaksi merkittävää, ellei merkittävintä osaa aluetta sekä niiden suhde muokkaa yksilöiden toimintaa perheessä, sosiaalisissa suhteissa, työssä ja yhteiskunnassa (Ojanen 2013). Näiden kahden ilmiön yhteensovittamista sekä vuorovaikutusta on tutkittu jo vuosikymmeniä. (Mas-Machuca ym. 2016). Ilmiölle ei ole annettu vain yhtä käsitettä ja termit vaihtelevatkin aiemmissä tutkimuksissa. Yhtenäistä ilmiön tutkimiselle on kuitenkin yksilön työelämä sekä työelämän ulkopuolella käytetty aika, kuten työ ja elämä, työ ja perhe, työ ja koti tai työ ja vapaa-aika (Nam 2014).

Perhe on erittäin laaja ja monimuotoinen käsite. Tilastokeskuksen (2020) mukaan perheeksi katsotaan yhdessä asuvat avo- tai avioliitossa olevat tai parisuhteen rekisteröineet henkilöt sekä heidän lapsensa, mutta myös avo- tai aviopuolisot sekä parisuhteensa rekisteröineet henkilöt, joilla ei lapsia ole. Lapsiperheeksi katsotaan puolestaan perheet, joilla asuu kotonaan vähintään yksi alaikäinen lapsi. Perhe-elämään liittyy siihen kuuluvien jäsenten lisäksi myös erilaisia velvollisuuksia, joita perheeseen kuuluvien tulee hoitaa. Perhe-elämään

liittyviksi tehtäviksi voidaan luokitella esimerkiksi lastenhoito, siivous sekä ruuanlaitto. (Carlson & Frone 2003.)

Työ- ja perhe-elämää voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta. (Lammi-Taskula, Salmi & Parrukoski 2009, 12–13). Tähän vaikuttaa työn ja perheen sijoittuminen sosiaalipolitiikan kentällä, mutta myös perheen monimutkainen määrittely. Kuten edellä mainittiin, voidaan perheeksi luokitella muitakin kuin esimerkiksi lapsiperheet. Tutkittaessa lapsiperheitä ja esimerkiksi lapsettomia perheitä, saattavat tutkimuksen painopisteet sekä tulokset olla täysin erilaiset, vaikka molemmissa tutkittaisiinkin työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista. Tässä tutkimuksessa perheellä tarkoitetaan lapsiperhettä. Suomalaiset ja kansainväliset tutkimukset työ- ja perhe-elämästä eroavat toisistaan (Lammi-Taskula 2009, 12–13). Seuraavaksi hieman työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta Suomessa.

3.2 Työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen historiaa Suomessa

Suomessa työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen tuli teemoineen ajankohtaiseksi jo vuonna 1960-luvulla, vaikkakin käsitettä kyseiselle ilmiölle ei ollut vielä annettu. Ensimmäiset kysymykset työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta Suomessa koskivat perheellisten naisten mahdollisuuksia ansiotyöhön sekä lastenhoitoon liittyviä kysymyksiä. Vuosikymmen ilmiön ensimmäisen esiintymisen jälkeen 1970-luvulta alkaen, huomio alkoi kiinnittyä myös perheellisten isien perhevapaoikeuksiin ja niiden kehittämiseen. (Lammi-Taskula, Salmi & Parrukoski 2009, 12–13.)

Vasta 1990-luvulla työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista alettiin tutkia laajemmin. Aihe sai tuekseen enemmän poliittista keskustelua. Perhevapaiden, naisten työllistymisen ja lastenhoidon rinnalle nousi työ- ja perhe-elämän edistäminen, työelämän toimintatapojen kehittämisen avulla. Työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen ymmärrettiin moniulotteisena kokonaisuutena, joka

jakautuu eri yhteiskunnan kentille. Näitä kenttiä ovat työelämä, työpolitiikka, perhe-elämä, perhepolitiikka ja sosiaalipolitiikka. Myös sukupuoli, tasa-arvo ja sitä kautta toimintamahdollisuudet työelämässä sekä perheessä, liitettiin osaksi yhteensovittamisen teemaa. (Lammi-Taskula, Salmi & Parrukoski 2009, 12–13.)

Työ- ja perhe-elämän teemat ovat pitkään pysyneet Suomessa samoina, minkä vuoksi työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen hahmottelua onkin pidetty melko kapeana (Lammi-Taskula, Salmi & Parrukoski 2009, 1). Työ- ja perhe-elämän yhdistämisen vastuu jakautuu Suomessa pitkälti sosiaali- ja terveystieteille sekä elinkeinoministeriön hallinnonaloille. Keskeisiä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseen liittyviä lainsäädäntöjä ovat laki lasten kotihoidon ja yksityisten hoidon tuesta, sairausvakuutuslaki, laki lasten päivähoidosta, perusopetuslaki, työlaki sekä työsopimuslaki. (Lammi-Taskula, Salmi & Parrukoski 2009, 12.) Siinä missä Suomessa työ- ja perhe-elämän teemat ovat pysyneet pitkälti samoina, on kansainvälisesti tuotettu tutkimuksia paljon työ- ja perhe-elämän rajapinnasta.

3.3 Työ- ja perhe-elämän rajapinta

Kansainväliset tutkimukset työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta eroaa Suomessa tehdyistä tutkimuksista. Kansainvälisesti työ- ja perhe-elämän viitekehys pohjautuu yhteiskuntatieteisiin. Jalansijaa ovat saaneet etenkin tällekin tutkimukselle teoreettiset suuntaa antavat lähtökohdat, Kossekin ja Lautschin (2012) boundary- ja Clarkin (2000) border-teoria. Molempien teorioiden keskiössä on työn ja perheen rajapinta, rajapintojen ylitykset sekä rajojenhallinta.

Rajapinnan käsitettä on käytetty useasti muillakin tieteenaloilla. Rajapinnan käsite kuvaa yksilön fyysisiä, psykologisia tai aikaan liittyviä työ- ja perhe-elämän rajapintoja (Ashforth, Kreiner & Fugate 2000; Tammelin & Mustosvaara). Fyysisillä rajoilla tarkoitetaan konkreettista työn ja kodin sijaintia, kun taas

psykologiset rajat muodostuvat yksilön tavoista ajatella ja käyttäytyä näillä kahdella elämän osa-alueilla. Ajalliset rajat jakavat työ- ja vapaa-ajan sisältäen työn tekemiseen käytettävän ajan sekä perheelle tarkoitettun ajan. (Tammelin & Mustosvaara 2017.) Tässä tutkimuksessa rajapinnoilla tarkoitetaan nimenomaan yksilön luomia sekä ylläpitämiä rajoja keinona yksinkertaistaa ja järjestellä ympäristöä. (Ashforth ym. 2000.)

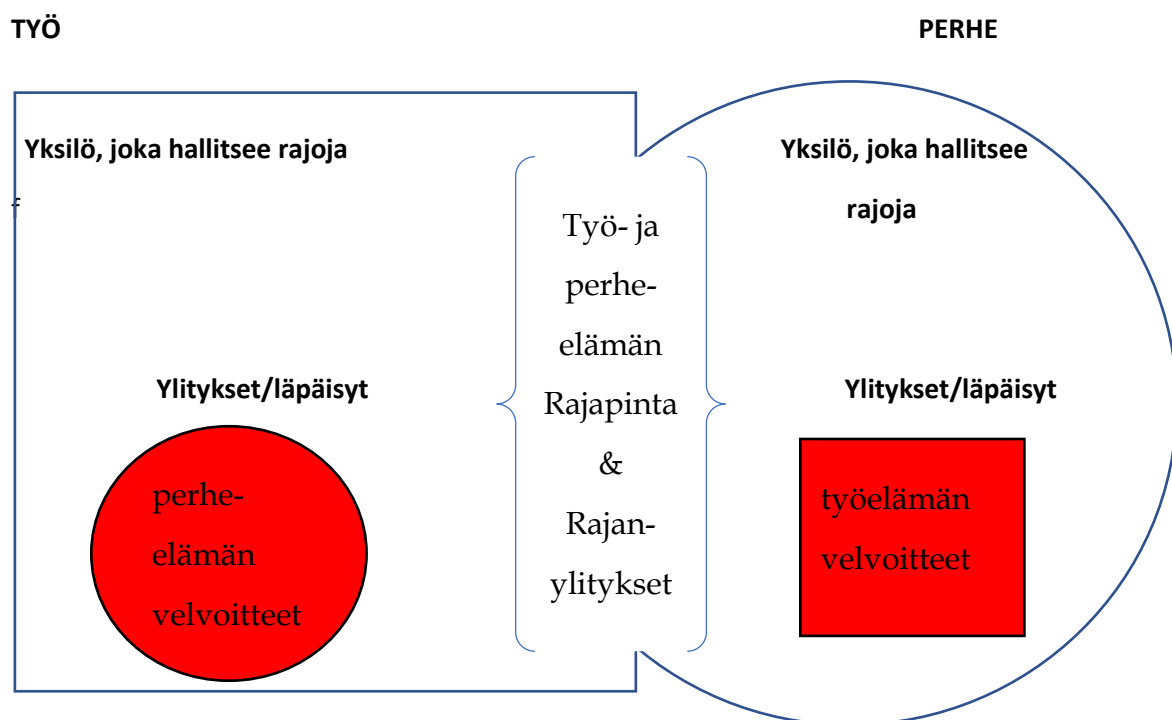
Yhdysvaltalaisen perhetutkijan Clarkin (2000) teorian mukaan, yksilö liikkuu päivittäin näiden kahden henkilökohtaisen elämän osa-alueen välillä, ylittäen niitä erottavat rajat (Tammelin & Mustosvaara 2017). Työelämän muutokset ovat luoneet suuremman mahdollisuuden työ- ja perhe-elämän rajapintojen ylityksille ja hämärtymiselle. Nykypäivänä rajapintojen yrityksillä nähdään olevan suoria vaikutuksia toisiinsa. (Kossek & Lautsch 2012, 154–156; Clark 2000, 750–751.)

3.3.1 Rajapinta ja rajapinnan ylitys

Työ- ja perhe-elämän väliset rajapinnat ovat hämärtyneet ja yhä useampi kokee ylityksiä tapahtuvan puolelta toiselle (Matthews, Barnes-Farrel & Bulger 2010; Hecht & Allen 2009). Namin (2014) mukaan, teknologian kehityksellä on suuri vaikutus rajapintojen ylitykselle, sillä nykypäivän työelämässä työntekijät kykenevät työskentelemään enemmän kotona. Hunterin, Clarkin ja Carlsonin (2017) mukaan, teknologiset laitteet jo itsessään hämärtävät työ- ja perhe-elämän rajapintaa. Työn ja perheen kietoutuminen entistä lähemmäksi toisiaan luo herkemmin rajapintojen ylityksiä, jotka saattavat luoda haasteita työ- ja perhe-elämän tasapainolle (Matthews ym. 2010; Hecht & Allen 2009).

Rajateorian mukaan, työ- ja perhe-elämän rajapinnoilla on kaksi toisiinsa keskeisesti liittyvää ominaisuutta, jotka ovat joustavuus sekä läpäisevyys. Joustavuudella tarkoitetaan kykyä poistua yhdeltä alueelta hoitaakseen toisen alueen velvoitteita. Yksilö siis poistuu kokonaan esimerkiksi työroolista perherooliin tai toisinpäin. (Hunter ym. 2017.) Joustavuudessa katsotaan työ- ja

perhe-elämän tasapainon pysyvän hallinnassa. Läpäisevyydessä on kyse puolestaan toisen roolin tunkeutumisesta, jolloin rajat ovat heikkoja ja toinen rooli häiritsee toista (Hunter ym. 2017). Kun puhutaan rajojen läpäisevyydestä, perhe-elämän rajapinta on helpompi rikkoa ja läpäistä työn velvoitteilla, kuin toisinpäin (Frone, Russell & Cooper 1992). Ashforth ja kumppanit (2000) kertovat rajapintojen ylityksistä myös roolisiirtyminä ja -vaihtoina. Rajapinnan ylitykset ovat siirtymiä työn tai perheen aktiviteetin avulla puolelta toiselle. Seuraavassa kuviossa on mukautettu versio Clarkin (2000, 754) työ- ja perhe-elämän rajapinnasta sekä rajapinnan ylityksistä. Kuviossa ylhäällä on yksilö omassa roolissaan, joka hallitsee työ- ja perhe-elämän rajapintaa. Ylitykset tapahtuvat aktiviteettien tai velvoitteiden avulla. Perhe-elämän aktiviteetit ja velvoitteet voivat olla esimerkiksi puhelu perheenjäseneltä tai lääkärikäynti, kun taas työelämän velvoitteita voi olla esimerkiksi työpuhelu tai ylityöt. Velvoitteet ovat kuviossa merkitty punaisella, sillä rajapintojen ylitykset luovat rooleissa päällekkäisyyksiä, mitä ei kyseisessä roolissa pitäisi päällekkäin joutua hoitamaan.

Kuvio 2. Mukautettu versio Clarkin (2000, 754) työ- ja perhe-elämän rajapinnasta sekä rajapinnan ylityksistä.

Etenkin töiden tuominen kotiin ja samalla perhe-elämän hoitaminen voivat luoda stressiä sekä horjuttaa työ- ja perhe-elämää (Voydanoff 2005). Rajapintojen ylityksien lisääntymisen on pelätty vievän vanhemmat mukanaan, valloittaen osan perheelle kuuluvasta alueesta ja arjesta. Perheen yhteisen ajan, vanhempien läsnäolon ja yhteisen arjen puuttuminen tai väheneminen on nähty heikentävän lasten hyvinvointia sekä lisäävän vanhempien stressiä. (Tammelin & Mustosmäki 2017.)

3.3.2 Rajapintojen hallinta ja roolit

Työ- ja perhe-elämän rajapintojen hallinnan avulla yksilöt pyrkivät luomaan positiivisia tuloksia työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiselle. (Kossek & Lautsch 2012, 164). Kreinerin, Hollensben ja Sheepin (2009) mukaan on neljä erilaista rajojenhallinnan teemaa. Yksilöt pyrkivät hallitsemaan rajoja käyttäytymisellä, ajalla, fyysisellä tilalla ja kommunikaatiolla. Myös Clarkin (2000, 766–767) mukaan kommunikaatio on yksi keskeinen työkalu työ- ja perhe-elämän rajapintojen hallinnassa. Kommunikaatio on yksinkertaisesti vuorovaikutusta esimerkiksi perheenjäsenten tai työyhteisön välillä.

Hallintateoriat korostavat erityisesti perheen vanhempien aktiivista roolia yksilöinä työn ja perheen välisen rajapinnan hallinnassa. Työ ja perhe vaikuttaa yksilön kokemuksiin, mutta myös yksilö vaikuttaa työhön ja perheeseen. Tällä tarkoitetaan yksilön työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen muokkaamista itselleen sopivaksi mahdollisuuksien ja tarpeiden mukaan. Yksilö voi suorittaa rajojen hallintaa henkisesti ajatuksen tasolla sekä konkreettisesti toiminnan tasolla. (Rantanen & Kinnunen 2005, 248–249.) Yksilöt eroavat rajojenhallinnassa toisistaan, käyttäen erilaisia hallintakeinoja ja -menetelmiä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisessa. Osalle esimerkiksi toimii parhaiten työ- ja perhe-elämän erottaminen toisistaan täysin, kun taas osalle voi sopia työ- ja perheroolissa toimiminen samanaikaisesti. (Kossek & Lautsch 2012, 158.) Jälkimmäisessä työ- ja perhe-elämän rajapinnat siirtyvät lähemmäksi toisiaan.

Työ- ja perhe-elämän rooleja yksilö miettii oman toimintansa kautta. Työrooli, voi esimerkiksi tarkoittaa itse työn suorittamista tai töihin ajoissa saapumista. Perhe-elämän rooli puolestaan sisältää lastenhoitoa ja muita kotiaskareita. (Kossek & Lautsch 2012, 156.) Työ- ja perhe-elämän rajojen hallinnasta ja rooleista neuvotellaan aktiivisesti vanhempien kesken, eli kommunikoidaan. Neuvottelut ovat käytäntöjä ja prosesseja, joita perheen vanhemmat soveltavat järjestääkseen arkielämäänsä. Neuvottelut tapahtuvat aina yksilöinä omissa rooleissaan. (Salin, Otonkorpi-Lehtoranta, Hakovirta & Kaittä 2021, 572.) Clarkin (2000, 756) mukaan, neuvotteluilla pyritään tuomaan tasapainoa työ- ja perhe-elämän yhdistämisessä. Tasapainolla tarkoitetaan samanaikaista tyytyväisyyttä työelämään ja perhe-elämään. Neuvotteluilla pyritään siis vahvistamaan työ- ja perhe-elämän tasapainoa, mutta myös minimoimaan näiden kahden välistä konfliktia.

3.4 Työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen koronapandemian aikana.

Suomessa tutkimus koronapandemian aikaisista kokemuksista työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta on vähäistä. Kansainvälistä tutkimusta löytyy, mutta kansainvälisten tutkimusten tulokset, etenkin sukupuolivaikutuksista koronapandemian aikana ovat kuitenkin olleet ristiriitaisia. (Salin, Otonkorpi-Lehtoranta, Hakovirta & Kaittä 2021, 571.) Suomessa koronapandemian aikaista työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista ovat tutkineet muun muassa Sulkanen, Alasuutari, Närvi ja Lammi-Taskula (2021); Salin, Otonkorpi-Lehtoranta, Hakovirta ja Kaittä (2021); Salin, Kaittä, Hakovirta ja Anttila (2020) sekä Karjalainen (2021).

Koronapandemian aikana etätö ja perhe-elämän yhteensovittamista pidettiin kokonaisuudessaan helppona yhtälönä, mutta kevään 2020 poikkeusolot olivat etätössä työskenteleville perheille raskasta aikaa, etenkin perheiden äideille (Närvi & Lammi-Taskula 2021, 24–26). Myös Salinin ja kumppaneiden (2021, 572)

mukaan, työ- ja perhe-elämän rajapinnat hämärtyivät etenkin äideillä koronapandemian aikana. Äitien rooli saattoi muuttua työn ja perheen välillä entistä häilyvämmäksi. Karjalaisen (2021, 546) mukaan, työ- ja perhe-elämän rajapintojen hämärtyminen ei olekaan sukupuoletonta, vaan sukupuoli ja elämäntilanne nousevat esille monella tapaa.

Äitien katsotaan vielä tänä päivänäkin kantavan suuremman vastuun kotitöistä ja lastenhoidosta (Terävä, Närvi, Lammi-Taskula & Eerola 2022; Salin ym. 2021). Sama tilanne oli myös koronapandemian aikana, sillä kotityöt jakautuivat epätasaisesti sukupuolten välillä. Äitien suurempi vastuu koti- ja lastenhoidossa koronapandemian aikana loi haasteita heidän työ- ja perhe-elämänsä tasapainoilulle. Etenkin asiantuntijatyössä työskentelevillä äideillä oli haasteita työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisessa. (Karjalainen 2021, 553–555.)

Myös kansainväliset tutkimukset tukevat äitien kasvanutta taakkaa kotitöissä sekä lastenhoidossa koronapandemian aikana. Graigin ja Churchillin (2020) mukaan, molempien vanhempien kotitöiden osuus lisääntyi koronapandemian aikana, mutta naisille kasautui edelleen suurempi vastuu kotitöistä. Perheen isät viettivät kuitenkin koronapandemian aikana enemmän aikaa lastenhoidon parissa, mutta ei kuitenkaan enempää mitä naiset jo ennen koronapandemiaa. Hankin ja Steinbachin (2021) tutkimuksessa esitettiin samankaltaisia tuloksia. Tutkimuksen mukaan, jos vanhemmista vain äiti siirtyi työskentelemään kotona, hänen vastuunsa kotitöistä ja lastenhoidosta lisääntyi entisestään. Naisten työtunneilla ei ollut merkitystä äidin vastuuseen kotitöistä, mutta perheen isien työtuntien lisääntyminen lisäsi naisten kotitöitä. Lastenhoitoon työtunneilla ei ollut vaikutusta. Miesten kotona työskentely loi paremmat mahdollisuudet lastenhoitoon, mutta lisääntyneestä osallistumisesta ja mahdollisuuksista huolimatta eivät miehet ottaneet enempää vastuuta kuin naiset. (Hank & Steinbach 2021, 103–107.)

Goldbergin, McCormickin ja Virginian (2021, 22) mukaan, työ- ja perhe-elämän välisten rajojen ja roolien hämärtyminen koronapandemian aikana on lisännyt perheellisten ansiotyötä tekevien vanhempien stressiä. Myös yleisen tyytyväisyyden niin työelämää kuin perhe-elämää kohtaan on havaittu heikentyneen koronapandemian aikana (Möhring, Naumann, Reifenscheid, Wenz, Rettig & Krieger 2020). Salin ja kumppanit (2020) esittelivät tutkimuksessaan samankaltaisia tuloksia vanhempien kokemasta stressistä liittyen työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseen koronapandemian aikana. Standardit sekä työtä että perhettä kohtaan olivat laskeneet, mutta ennen kaikkea työskentelyn määrällinen ja laadullinen heikkeneminen koettiin stressaavaksi. Perheen säännöistä saatettiin poiketa ja jopa suhtautua löysästi niihin, jotta omat pakolliset työtehtävät saataisiin tehtyä. Standardien laskeminen koettiin kuitenkin välttämättömäksi selviytymiskeinoksi koronapandemian aikana. (Salin ym. 2020, 7–10.)

Niin suomalaisissa kuin kansainvälisissäkin tutkimuksissa on noussut esille myös vastakkaisia tutkimuksen tuloksia liittyen ansiotyötä tekevien perheellisten vanhempien kokemaan stressiin koronapandemian aikana. Graigin ja Churchillin (2020) tutkimuksen mukaan, osa vanhemmista kertoi stressin laskeneen koronapandemian aikana, sillä aikaa koettiin olevan enemmän. Yhtenä suurena tekijänä pidettiin työmatkoja. Ennen koronapandemiaa työmatkoihin saatettiin käyttää yhteensä kaksi tuntia päivässä, mutta koronapandemian aikana kotona työskenneltäessä tämän ajan pystyi käyttämään esimerkiksi kotitöihin ja lastenhoitoon. (Graig & Churchill 2020, 319–320.)

Myös Salinin ja kumppaneiden (2020) tutkimuksessa esiteltiin samankaltaisia tuloksia. Vanhemmat kokivat etätöiden ratkaisevana tekijänä koronapandemian aikana selviytymiseen. Vanhemmat kokivat etätöiden edistävän työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista, etenkin perheen hoitoon liittyen. Normaalia työajasta poikettiin ja töitä pystyttiin tekemään aamulla, illalla tai jopa yöllä.

Työajat olivat siis joustavampia. Tutkimuksen mukaan vanhemmat kokivat myös konkreettisen työpisteen tärkeänä kotona. Ilman omaa työpistettä kotona työtehtävien hoidossa jouduttiin keksimään luovia ratkaisuja. Työtehtävät jouduttiin hoitamaan missä tahansa oli rauhallista, kuten esimerkiksi autossa tai saunassa. (Salin, Kaittä, Hakovirta & Anttila 2020, 7-10.) Sutelan ja Pärnäsen (2021, 46) mukaan, miehillä oli naisia useammin oma työhuone kotona.

Salinin ja kumppaneiden (2020, 7-10) tutkimuksessa osa vanhemmista koki työskentelyn työpaikalla tärkeänä. Työpaikan koettiin edistävän työskentelyn tehokkuutta, mutta myös antavan omaa rauhaa koronapandemian arjessa. Koronapandemian aikana saatettiin viettää pitkiäkin aikoja perheen kanssa, etenkin vanhempien työskennellessä kotona. Karjalainen (2010, 554) nosti esille puolestaan työpaikalla työskentelyn merkityksen työmatkojen näkökulmasta. Vanhemmat kokivat työmatkojen mahdollistavan irtaantumisen työstä, jolloin työ- ja perhe-elämän rajat pysyvät selkeämpänä. Työmatkojen puuttuessa työ- ja perhe-elämän rajapintojen koettiin hämärtyvän, eikä töistä koettu pääsevän eroon. (Karjalainen 2010, 554.) Voidaan todeta, että aiemmat sekä suomalaiset että kansainväliset tutkimustulokset työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta koronapandemian aikana ovat ristiriidassa keskenään. Osa vanhemmista koki työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen koronapandemian aikana positiivisessa valossa stressiä vähentäen ja vapaa-aikaa lisäten, kun osa taas puolestaan koki työ- ja perhe-elämän hämärtyvän negatiivisessa valossa, lisäten stressiä ja vaikuttaen sekä työn laatuun että perheelle annettavaan aikaan.

4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

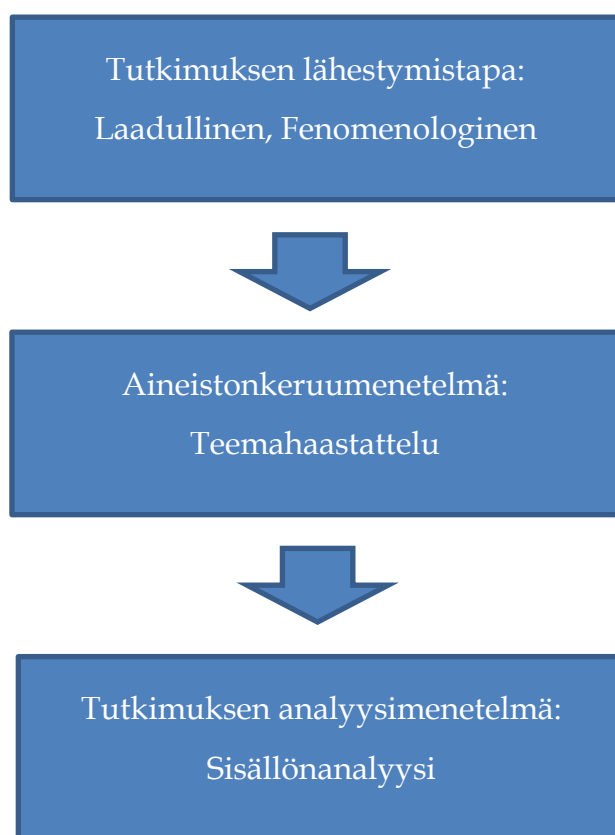
Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamista koronapandemian aikana. Tutkimuksessa selvitetään myös etätöissä olevien vanhempien kokemuksia arjenhallintakeinoista koronapandemian kevään 2020 poikkeusolojen aikana. Tutkimus on rajattu siten, että se koskee yksilön näkökulmaa. Tutkimuksessa tarkastellaan niiden pienten lasten perheiden työssä käyvien vanhempien kokemuksia, joista vähintään toinen vanhemmista työskentelee etätöissä. Tutkimuksessa keskitytään niihin yksilöihin, joiden perhe koostuu kahdesta aikuisesta sekä vähintään yhdestä päiväkotikäisestä lapsesta. Tutkittavien haastatteluja tarkastelemalla pyritään saamaan selville heidän kokemuksiaan etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisesta sekä arjenhallintakeinoista koronapandemian aikana.

Tutkimuskysymyksiä oli alun perin yksi, mutta aineiston analyysiprosessin edetessä tutkimukselle syntyi vielä toinenkin tutkimuskysymys. Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Miten vanhemmat kuvailevat etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamista koronapandemian aikana?
2. Mitä tukitoimia vanhemmat kuvailevat arjenhallintaan kevään 2020 poikkeusolojen aikana?

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tämä luku kuvaa tutkimuksen toteuttamista. Luvussa esitellään tutkimuksen lähestymistapa, tutkimusaineisto, tutkimukseen osallistujat sekä aineiston analysointimenetelmät. Luvussa käsitellään myös tutkimuksen eettisyyteen ja luotettavuuteen liittyviä ratkaisuja. Tutkimuksen metodologiset valinnat on esitetty kuviossa 3.

Kuvio 3. Tutkimuksen metodologiset valinnat.

5.1 Tutkimuksen lähestymistapa

Tämän tutkimuksen lähestymistapana toimi laadullinen, fenomenologinen lähestymistapa, sillä tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita ihmisten kokemuksista. Fenomenologiassa ajatuksena on ihmisyksilön suhde maailmaan, jolloin otetaan huomioon aina kunkin yksilön perspektiivi eli minäsuhde

sosiaaliseen ympäristöön. Fenomenologia rajoittuu tarkastelussaan siihen, mikä ilmenee tutkittavien koettuina sekä elettyinä asioina. (Laine 2018.) Fenomenologinen lähestymistapa sopi tämän tutkimuksen lähestymistavaksi hyvin, sillä tutkimuskohteena oli tutkittavien subjektiiviset kokemukset etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisesta koronapandemian aikana. Fenomenologia näkyi tutkimuksessa myös tutkijan omasta käsityksestä tulkita tutkittavien kokemuksia. (Vilkkä 2015, 171–172). Vaikka fenomenologiselle tutkimukselle ei aseteta teoreettista viitekehystä, joutuu se hyväksymään tutkimukselle joitakin teoreettisia lähtökohtia (Laine 2018). Tämän tutkimuksen teoreettinen suuntaa antava lähtökohta oli työ- ja perhe-elämän rajapinta, mikä vaikuttikin tutkijan käsitykseen siitä, mikä on tutkittavien kokemuksissa olennaista (Vilkkä 2015, 171–172).

5.2 Tutkimusaineisto

Tässä tutkimuksessa hyödynnettiin valmista aineistoa, CHILDCARE-hankkeeseen kerätyn tutkimusaineiston yhtä osaa. CHILDCARE-hanke kokonaisuudessaan toteutettiin yhdessä Jyväskylän yliopiston, Tampereen yliopiston sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. Tutkimusta rahoitti Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvoston Tasa-arvoinen yhteiskuntaohjelma. CHILDCARE-hankkeeseen kerättiin vuosien 2016–2021 aikana useita tutkimusaineistoja, jotka koostuivat kahdesta vanhemmille suunnatusta seurantakyselynä toteutetusta varhaiskasvatuskyselystä, nelivuotiaiden lasten hoitoratkaisut- ja perheiden hyvinvointi-pilottikyselystä, vanhempien haastatteluista sekä lasten haastattelu- ja valokuva-aineistosta. (Alasuutari, Lammi-Taskula, Repo, Karila, Närvi & Eerola 2022.)

Kysely toteutettiin kymmenessä eri kunnassa ja suunnattiin vanhemmille, joilla oli tietyllä aikavälillä syntynyt lapsi. Vuonna 2016 varhaiskasvatuskyselyyn vastanneilta vanhemmilta kysyttiin osana kyselyä kiinnostusta osallistua kyselyn teemoja syventävään jatkohaastattelututkimukseen. Vuonna 2016

haastatellut lasten vanhemmat kutsuttiin uudestaan osallistumaan seurantahaastatteluihin vuonna 2019 ja vuoden 2020–2021 vuodenvaihteessa. Haastattelujen teemat koskivat perheen ja lapsen arkea, varhaiskasvatuksen ja lastenhoidon järjestelyjä, lapsen varhaiskasvatukseen osallistumista, vanhemmuutta, työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista, perheen asuinkuntaa sekä perheen tulevaisuuden näkymiä. (Alasuutari ym. 2020.)

Tässä tutkimuksessa tutkimusaineistona käytettiin 2020–2021 vuodenvaihteessa kerättyä aineistoa. Haastatteluiden teemat olivat samat kuin vuoden 2016 ja 2019 haastatteluissa, sekä 20–21 haastatteluissa puhuttiin koronasta ja sen vaikutuksista. Haastattelut sopivat tämän tutkimuksen aineistoksi hyvin, sillä tutkimuksessa oltiin kiinnostuneita tutkittavien subjektiivisista kokemuksista tutkimusongelman aihepiirissä (Hirsijärvi & Hurme 2011, 35).

5.3 Tutkimukseen osallistujat

Alkuperäinen, tähän tutkimukseen annettu 2020–2021 vuodenvaihteessa kerätty haastatteluaineisto koostui 36 haastattelusta, joista 32 oli yksilöhaastatteluja ja neljä parihaastatteluja. Alun perin haastateltavia oli siis yhteensä 40 henkilöä. Osa haastatteluista rajattiin pois siksi, että kumpikaan vanhemmista ei tehnyt etätöitä. Perusteluna tutkimuksesta pois rajaamiselle oli haastateltavien työn tekemisen muoto. Lopulliseen tutkimusaineistoon valikoitui ne vanhemmat, joiden perherakenteessa vähintään toinen vanhempi teki etätöitä. Lopullinen tutkimusaineisto koostui 24 haastattelusta, joista 19 oli yksilöhaastattelua ja kolme parihaastattelua. Näin ollen tutkimuksen lopullisen haastatteluaineiston haastateltavia oli 24 henkilöä. 24 haastateltavasta 17 oli naisia ja seitsemän miehiä. Vain yhdeksän haastateltavaa ilmoitti oman ikänsä. Ikänsä ilmoittaneet haastateltavat olivat 38–50-vuotiaita.

Tutkimukseen osallistuneista 22 oli korkeakoulutettuja sekä kahdella oli ammattikoulun tausta. Korkeakoulututkinnot olivat joko ammattikorkeakoulu-

tai yliopistotutkinto. Tutkimukseen osallistuneilla oli erilaisia ammattinimikkeitä ja heidän työtehtävissään oli melko paljon vaihtelevuutta. Haastateltavista 18 työskenteli täysipäiväisesti, neljä osa-aikaisena sekä kaksi oli äitiyslomalla. Kaikille haastateltaville oli kuitenkin yhteistä se, että jokaisen perherakenteeseen kuului kaksi aikuista sekä yhdestä kuuteen lasta, joista vähintään yksi oli päiväkotikäinen. Lasten iät vaihtelivat 1-19 ikävuoden välillä. Haastateltaville yhteistä oli myös etätyö, mikä toimikin kriteerinä tutkimusaineistoon valikoitumiselle. Jokainen haastateltava, tai vähintään haastateltavan samassa perheessä asuva toinen aikuinen teki etätöitä. Haastateltavista 22 perheeseen kuului äiti ja isä sekä kahden haastateltavan perheeseen kuului kaksi äitiä. Tutkimukseen osallistuneet henkilöt sekä heidän taustatietojaan on esitetty taulukossa (Liite 2).

5.4 Aineiston analyysi

Tämän tutkimuksen aineiston analyysin vaiheessa pyrittiin saamaan selvää, minkälaisia vastauksia tutkimusongelmasta saadaan (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 221). Analyysitavan valitseminen laadulliselle tutkimukselle ei ole yksiselitteistä ja aineiston analyysitavat vaihtelevatkin eri tutkimuksissa. Lähestymisvalinnassa on kyse aina tarkoituksenmukaisuudesta, joka on täysin tutkimuskohtaista. Tutkijan valitsema analyysitekniikka on riippuvainen tutkimuksen tavoitteista sekä tutkimuksessa hyödynnettävästä aineistosta. (Puusa 2020.) Laadullisen tutkimuksen aineistossa on kyse tutkittavien omakohtaisesta kuvauksesta tutkittavasta ilmiöstä. Laadullisen tutkimuksen aineistolle on tyypillistä sen rikkaus, jolloin tutkijan tulisikin kyetä rajaamaan valittu ilmiö mahdollisimman perusteellisesti, jotta siitä kertominen on mahdollista. Aineiston rikkaus tekee laadullisen tutkimuksen analyysin vaiheesta yhtäältä mielenkiintoisen, mutta myös haasteellisen ja työlään. (Puusa 2020.)

Tämän tutkimuksen aineisto on analysoitu teoriasidonnaisesti sekä aineistolähtöisesti laadullisen sisällönanalyysin keinoin. Sisällönanalyysin keinoin tässä tutkimuksessa kyettiin tarkastelemaan inhimillisiä kokemuksia ja merkityksiä, joita tutkimusaineistosta syntyi (Tuomi & Sarajärvi 2018; Vilkka 2015, 163). Sisällönanalyysin menetelmin tämän tutkimuksen aineistoa voitiin objektiivisesti ja systemaattisesti analysoida sen alkuperäisestä haastatteluaineistosta. (Tuomi & Sarajärvi 2018.) Tässä tutkimuksessa käytetyt teoriasidonnainen eli abduktiivinen sekä aineistolähtöinen eli induktiivinen päättely, muodostui pitkälti siitä, miten teoria on kussakin tutkimuksen prosessissa esillä. Voidaan puhua siis teorian roolista tutkimuksessa. Teoriasidonnaisessa päättelyssä tutkijan ajatteluprosessiin vaikuttaa sekä aineistolähtöisyys, että aikaisempi teoriatieto tutkittavasta ilmiöstä. (Puusa 2020.) Induktiivisessa päättelyssä keskeistä on aineistolähtöisyys, jolloin tutkijan on tarkoitus löytää aineistosta jonkinlainen tyypillinen kertomus, minkä mukaan aineistoa lähdetään pilkkomaan (Hirsijärvi & Hurme 2011, 136; Vilkka 2015, 163–164).

Tässä tutkimuksessa ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastatessa, käytettiin teoriasidonnaista aineiston analyysitapaa, eli abduktiivista päättelyä. Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vaikutti aikaisempi teoriatieto työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta. Kyseisessä analysointiprosessin vaiheessa, aineiston avulla pyrittiin todentamaan työ- ja perhe-elämän rajapinnan hämärtymistä. Aluksi tämän tutkimuksen ensimmäinen tutkimuskysymys koski työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista, mutta analyysin edetessä tutkimuskysymys tarkentui etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamiseen. Toinen tutkimuskysymys vanhempien kokemista arjenhallintakeinoista syntyi puhtaasti aineistolähtöisesti, haastateltavien kertomista kokemuksista.

Aineiston analyysi aloitettiin tutustumalla aineistoon sekä käymällä sitä useaan otteeseen läpi. Vaihe oli tutkimuksen kannalta tärkeä, sillä aineisto oli saatettu jo litteroituun muotoon, joten siihen ei voitu tutustua sen keräämis- tai

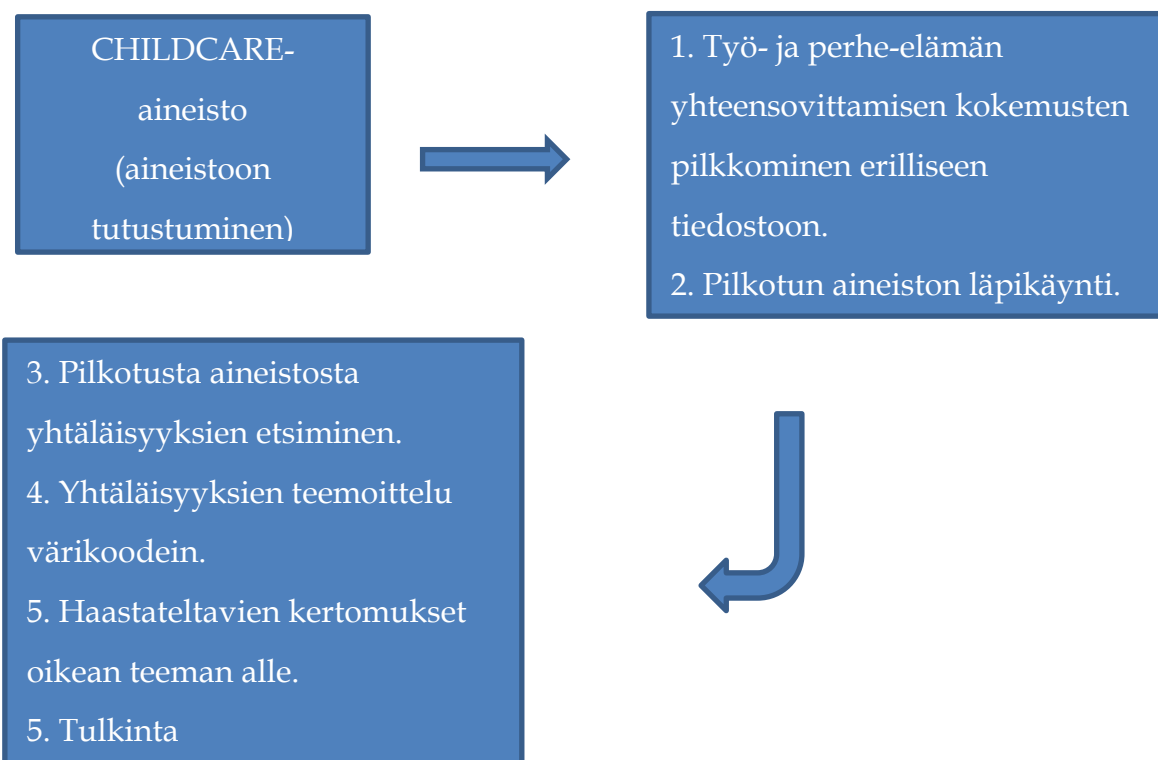
litterointivaiheessa. (Puusa 2020.) Tässä tutkimuksessa ensivaikutelmaa aineistosta ei siis ollut. Aineiston huolellisella läpikäymisellä pyrittiin saamaan viiheitä siitä, millaisiin teemoihin ja luokkiin aineistoa voisi ryhmitellä. Aineiston analyysiin vaikutti tutkimuksen aihepiirin lähteistä hankittu tieto, sillä näiden pohjalta lähdettiin aineistosta luomaan kategorioita ja teemoja. (Juuti & Puusa 2020.) Tutkimuksen teoreettisena suuntaa antavana lähtökohtana toimi työ- ja perhe-elämän rajapinta, mutta tutkimuksen teoreettisesta lähtökohdasta huolimatta, aineistoa pyrittiin lukemaan avoimesti, ettei teoreettinen näkökulma rajoittaisi aineiston sisältöä liikaa (Puusa 2020).

Aineiston analysoinnissa oli tarkoitus eritellä ja yhdistää aineistossa esiintyviä tutkimusongelmalle oleellisia asioita (Puusa 2020). Aineistosta lähdettiin erittelemään ja yhdistelemään kaikki etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamiseen liittyvät haastateltavien kokemukset. Tutkimuksen aineisto siis pilkottiin osiin, jonka jälkeen pilkotut osat koottiin uudelleen. (Puusa 2020). Pilkotut osat koottiin uudelleen tiedostoksi, mitä säilytettiin salasanalla suojatulla tietokoneella. Tutkimusaineisto ryhmiteltiin siis uudeksi johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi, jolloin sitä oli helpompi käsitellä tämän tutkimuksen aihepiiriin liittyen (Vilka 2015, 164).

Tämän jälkeen aineiston analyysissa hyödynnettiin teemoittelua. Hirsijärven & Hurmeen (2011, 173) mukaan teemoittelun tarkoituksena on etsiä aineistosta usealle haastateltavalle yhteisiä piirteitä. Tällaisia piirteitä voi Vilkan (2015, 164) mukaan olla esimerkiksi aineistossa esiintyvä sana, lause tai ajatuskokonaisuus. Pilkottua, tutkimusongelmalle olennaista ja johdonmukaista aineistoa lähdettiin siis lukemaan uudestaan, jonka jälkeen haastateltaville yhteisiä piirteitä merkittiin värikoodein. Analyysissa esiin nostetut teemat pohjautuivat tutkijan omiin tulkintoihin haastateltavien kertomista kokemuksista. Onkin erittäin epätodennäköistä, että kaksi tai useampikin haastateltava ilmaisisi samat kokemuksensa täysin samoin sanoin. Tämä tutkimuksen aineistoa analysoidessa

haastateltavien ilmaisemat samankaltaiset kokemukset ovat koodattu eri värein samoihin luokkiin, teemoihin (Hirsijärvi & Hurme 2011, 173.)

Teemoja muodostui kolme, jotka olivat kokemukset kevään 2020 poikkeusolojen aikana, kokemukset kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen sekä vanhempien kokemat arjenhallintakeinot kevään 2020 poikkeusolojen aikana. Näiden teemojen alle lähdettiin sijoittelemaan niihin sopivia haastateltavien kertomia kokemuksia. Tyypilliseen tapaan, pilkotusta ja teemoittelusta aineistosta tehtiin tutkimuksen johtopäätökset, jotka esitetään myöhemmin tutkimuksen lopputuloksina (Puusa 2020). Tutkimuksen analyysiprosessia havainnollistaa hyvin mukautettu Hirsijärven & Hurmeen (2011, 144) esittämä kuvio analyysin vaiheista, mikä on esitetty kuviossa 4.

Kuvio 4. Mukautettu Hirsijärven & Nurmen (2011, 144) haastatteluaineiston käsittely analyysistä synteisiin.

5.5 Eettiset ratkaisut

Jokaiseen tutkimukseen liittyy eettisiä ratkaisuja, näin myös tähän tutkimukseen, vaikka haastateltavia ihmisiä ei ole tavattu kasvotusten, vaan tutkimus on tehty valmiin haastatteluaineiston pohjalta. Eettisyys tulee esille monessa eri tutkimusprosessin vaiheessa, kuten tutkimuksen aihepiirin valinnassa, aineiston analyysissä sekä tulosten esittämisessä. (Hirsijärvi & Hurme 2011, 19–20.) Tässä tutkimuksessa eettisyys näkyy luotettavuutena, avoimuutena ja rehellisyytenä tutkimuksen tarkoituksessa, tiedonhankinnassa, muiden tutkijoiden tuottaman tiedon kunnioittamisessa, lähdeviitteiden rehellisyydessä, aineiston säilyttämisessä ja analysoinnissa sekä tutkimustulosten raportoinnissa.

Tässä tutkimuksessa on noudatettu tutkimuksille yleistä tutkimusetiikkaa, eli hyvän tieteellisen käytännön pelisääntöjä. Tutkimusetiikalla tarkoitetaan yleisellä tasolla sovittuja pelisääntöjä ja hyvä tieteellinen käytäntö puolestaan sitouttaa tutkijan noudattamaan eettisesti kestäviä tiedonhankinta- sekä tutkimusmenetelmiä (Vilkkä 2015, 41–42; Kuula 2015; Hirsijärvi ym. 2009, 23). Tässä tutkimuksessa, tutkijan valitsemat tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmät ovat tiedeyhteisön hyväksymät ja tiedonhankinta on perustettu tieteelliseen ja asianmukaiseen kirjallisuuteen sekä tietolähteisiin. (Vilkkä 2015, 41–42.) Tässä tutkimuksessa on myös hyvän tieteellisen käytännön mukaan osoitettu tutkimusmenetelmien, tiedonhankinnan sekä tutkimuksen tulosten johdonmukaista hallintaa. Tutkimuksessa on noudatettu rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta sekä tarkkuutta läpi tutkimusprosessin. Tutkimuksessa arvostetaan muiden tutkijoiden tuottamaa tietoa lähdeviittein sekä esittämällä muiden, että tämän tutkimuksen tulokset oikeassa valossa. (Vilkkä 2015, 42; Hirsijärvi ym. 2009, 24.)

Tutkimusetiikka edellyttää ratkaisemaan myös kysymykset koskien tutkimusaineistoa ja sen säilyttämistä (Vilkkä 2015, 47; Hirsijärvi ym. 2009, 27). Ennen kuin tämä tutkimus aloitettiin, osapuolten asemat, vastuut, oikeudet sekä velvollisuudet määritettiin opinnäytetyön toimeksiantajan kanssa. Ennen

tutkimusta, gradun tekijä allekirjoitti aineistoluovutus ja käyttöluvasopimuksen Jyväskylän yliopiston, Tampereen yliopiston sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. Sopimus piti sisällään muun muassa aineiston käyttötarkoituksen, luovuttamisen ehdot, käyttöoikeuden pituuden sekä luottamuksellisuuden. Aineistoluovutus ja käyttöluvasopimuksen lisäksi, tutkija allekirjoitti CHILDCARE-tutkimuksen vaitiolovelvollisuuden. Tutkija on siis sitoutunut pitämään tutkimusaineiston sisällön salassa pysyväksi. Aineiston tietoturvallisuudesta säilyttämisestä vastaa aineiston käyttäjä itse (Kuula 2015). Tämän tutkimuksen aineistoa säilytettiin tutkijan omalla tietokoneella, joka oli suojattuna salasanalla. Tutkimusaineistoa säilytettiin vielä lisäksi salanasuojatussa tiedostossa, jolloin tutkimusaineisto oli kahden salasanan takana. Vain tutkija itse tiesi tietokoneen sekä tiedoston salasanat. Tutkimusaineiston käyttöoikeus päättyy 31.12.2022, minkä jälkeen se poistetaan kokonaan. Tutkimusaineisto tuhoetaan lopullisesti myös roskakorista, ettei tutkijan ole sitä enää mahdollista palauttaa tai ladata uudelleen.

Tutkimusaineiston säilyttämisen lisäksi yksi keskeisimpiä seikkoja on anonymiteetti (Eskola & Suoranta 1998, 57). Tässä tutkimuksessa käytetään valmiita tutkimusaineistoa, joten tutkijalla ei ollut mahdollista tunnistaa haastateltavia. Tutkijalla ja haastateltavalla ei ollut myöskään minkäänlaista vuorovaikutusta tai suhdetta keskenään koko tutkimuksen aikana, mikä vahvisti tutkittavien anonymiteettiä. Tutkimusaineistosta oli siis valmiiksi poistettu jo niin sanotut suorat tunnisteet, kuten nimet, paikkakunnat tai puhelinnumerot, joista tutkittavat olisi voitu tunnistaa (Kuula 2015).

5.6 Tutkimuksen laadun arviointi

Tutkimusta ei voi toteuttaa miten tahansa (Hirsijärvi & Hurme 2011, 189). Tutkimuksessa pyritään välttämään virheitä, minkä vuoksi tutkimuksen laadun arviointi on tärkeä osa tutkimusprosessia. Tässä tutkimuksessa on laadulliselle tutkimukselle tyypilliseen tapaan pyritty kuvailemaan tarkasti sitä, mitä

tutkimuksessa tehdään missäkin vaiheessa sekä miten tutkimuksessa on päädytty saatuihin tuloksiin. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 231–232.)

Tässä tutkimuksessa tutkimuksen toteuttamista on pyritty avaamaan mahdollisimman kattavasti ja tarkasti. Lukijalle on annettu myös tekstin lisäksi kuvioita havainnollistamaan tutkimuksen toteuttamisen prosessia. Tutkimustekstissä on kerrottu valitut tutkimusmenetelmät, aineistokeruun toteutus, tutkimukseen osallistujat, teoreettinen lähtökohta, aineiston analyysimenetelmät sekä tutkimusaineiston käsittely. (Vilka 2015, 202.) Näillä edellä mainituilla asioilla on pyritty edistämään tutkimuksen luotettavuutta. Viime kädessä laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden kriteeri on tutkija itse, sillä arvioinnin kohteena on tutkijan omat tutkimuksessaan tekemät teot, valinnat ja ratkaisut. Tärkein tutkimuksen luotettavuuden kriteeri onkin tutkijan rehellisyys. (Vilka 2015, 196.)

Tutkimuksen luotettavuus oli esillä myös seuraavassa luvussa esitettävissä tutkimuksen tuloksissa. Tutkijan on pyrittävä siihen, että tutkimus kykenee paljastamaan tutkittavien käsityksiä ja kokemuksia rehellisesti ja niin hyvin kuin mahdollista. Mielessä tulee kuitenkin pitää, että tutkija vaikuttaa saamaansa tietoon ja että kyse on tutkijan omista tulkinnoista sekä käsitteistöstä, johon tutkittavien käsityksiä ja kokemuksia yritetään sovittaa. Tässä tutkimuksessa on parhaiten mukaan pyritty dokumentoimaan sitä, miten on päädytty kuvailemaan ja luokittelemaan tutkittavien maailmaa juuri niin, kuin tutkittavat ovat sen itse tehneet. (Hirsijärvi & Hurme 2011, 189.) Haastatteluaineistojen aineistoesimerkit ovat ilmaistu juuri siten, miten tutkittavat ovat tilannetta itse kuvailleet.

6 TULOKSET

Tässä luvussa esitellään tutkimuksen tulokset ja vastataan aiempaan esitettyihin tutkimuskysymyksiin. Tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita päiväkotikäisten lasten vanhempien kokemuksista etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisesta sekä vanhempien kokemuksista arjenhallintakeinoista kevään 2020 poikkeusolojen aikana. Tuloksien havainnollistamisen tukena käytetään esimerkkejä aineistosta. Joissain tapauksissa luettavuuden helpottamiseksi aineistoesimerkkejä on tiivistetty poistamalla kokonainen virke tai virkkeen osa. Tällöin käytetään tiivistetyn tai poistetun virkkeen kohdalla [...] -merkintää. Aineistoesimerkkejä pyritään olemaan tiivistämättä ja ne esitetään juuri siten, miten haastateltavat ovat ne kertoneet.

6.1 Kokemukset etätyöstä ja perhe-elämän yhteensovittamisesta koronapandemian aikana

Ensimmäisessä tutkimuskysymyksessä oltiin kiinnostuneita vanhempien kokemuksista etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisesta. Kokemukset etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisesta voitiin jakaa kahteen osaan, kokemukseen kevään 2020 poikkeusolojen aikana sekä kokemukseen kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen. Haastateltavien vastaukset painottuivat enemmän kevääseen 2020, kun etätöitä tehtiin kotona ja perheen lapsia hoidettiin samaan aikaan etätöiden ohella. Vaikka haastateltavien kertomukset ymmärrettävästi painottuivat kevään 2020 poikkeusolojen aikaan, haastateltavat kertoivat myös etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisen kokemuksistaan kevään 2020 jälkeiseltä ajalta.

Haastateltavien kokemukset erosivat kevään 2020 poikkeusaikana ja poikkeusajan jälkeen. Etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamiseen liittyi sekä positiivisia, että negatiivisia kokemuksia. Negatiiviset kokemukset sijoittuivat pääosin kevään 2020 poikkeusoloihin, kun taas poikkeusolojen jälkeistä aikaa

kuvailtiin enemmän positiivisessa valossa. Myös miesten ja naisten kertomusten välillä havaittiin eroavaisuuksia. Seuraavassa alaluvussa esitellään tuloksia vanhempien kertomista kokemuksista kevään 2020 poikkeusolojen aikana. Kevään 2020 poikkeusolot koettiin yleisesti raskaana ajanjaksona.

6.1.1 Riittämättömyyden kokemukset sekä työ- ja perhe-elämän sekoittuminen taakkana kevään 2020 poikkeusolojen aikana.

Suurin osa haastateltavista kertoi kokeneen etäyön ja perhe-elämän yhteensovittamisen raskaana kevään 2020 poikkeusolojen aikaan. Raskaaksi koettiin etenkin lasten läsnäolo yhdistettynä oman työn tekemiseen. Kevään 2020 poikkeusoloja kuvailtiin sellaiseksi ajanjaksoksi, mitä ei pystyisi edes normaalina elämisenä kuvittelemaan. Eräs vanhemmista kuvailikin kevään 2020 poikkeusoloja jopa hieman ironiseen sävyyn:

Esimerkki 1

Varsinki sillon, [...] keväällä kun oli niinku, lapset kotona ja oli nää, etäkoulut ja muut niin, kyl mä sanon et se oli enemmän vitsi.

Vitsillä haastateltava kuvaili nimenomaan tilanteen absurdisuutta. Lapset kävivät kotoa käsin etäkoulua, jolloin etätyössä työskentelevät vanhemmat joutuivat olemaan työntekijöitä sekä vanhempia samaan aikaan. Sekä työ, että lapset vaativat päivän mittaan paljon huomiota. Vanhemmat kuvailivat tämän luoneen vahvaa riittämättömyyden tunnetta. Vanhemmat kertoivat riittämättömyyden tunteesta niin lapsia kuin omaa työtäkin kohtaan. Keskittymisen työhön kerrottiin olleen haastavaa sekä läsnäolo lapsille vajavaista. Eräs vanhemmista kuvailikin tilannetta näin:

Esimerkki 2

Sanotaanko niin että, ehkä siinä ei kasvatuksellisesti voinu antaa ihan sataa prosenttia mutta ei myöskään sitte työnantajalle ihan sataa prosenttia että kyllä se on semmosta niinku, tasapainottelua.

Riittämättömyyden tunteen kerrottiin luoneen huonoa omatuntoa. Vanhemmat kertoivat kokeneen riittämättömyyden tunteesta huonoa omaa tuntoa omia lapsiaan sekä työnantajaansa kohtaan. Eräs haastateltavista kuvailikin huonon omatunnon syntyneen läsnäolon puutteesta lapsille, mutta myös siitä, että työhön ei voinut keskittyä täysin:

Esimerkki 3

Niinku aikuinen, potee koko ajan sitä, huonoa omatuntoa siitä että [...], ei oo läsnä lasten kanssa, työntää niitä koko ajan pois ja sitte ei pysty kuitenkaa keskittyä työhön.

Riittämättömyyden tunteen lisäksi, vanhemmat kertoivat kokeneen keskittymisen työhön kotona olleen haastavaa. Keskittymisen vaikeuden kerrottiin johtuvan lapsen vaatimasta huomiosta, eikä lapset välttämättä ikänsä takia kyennyt ymmärtämään sitä, että vaikka vanhemmat ovat kotona, niin he ovat samalla töissä. Eräs vanhemmista kuvailikin työntekoa kotona ”hyvin haasteelliseksi, koska noin pieni (lapsi) ei nyt ihan muista koko päivää sitä, että äitiä ei saa häiritä”.

Työrauha kotona ja huomiota tarvitseva lapsi koettiin siis haastavana yhtälönä. Lapsia ei kuitenkaan voitu jättää huomioimatta, jolloin lapselle annetun ajan koettiin olevan pois työn tehokkuudesta ja tuottavuudesta. Eräs vanhemmista kuvailikin työrauhan puutetta lapsen huomion takia seuraavanlaisesti:

Esimerkki 4

Se että tekee kotoa töitä ja on lapsi samaan aikaan kotona niin eihän ne työpäivät ole niin kuin, tuottavuudeltaan yhtään samalla tasolla koska mekin siinä joutuu, antamaan huomiota myös lapsille.

Myös toinen vanhemmista kuvaili lapselle annettavaa huomiota välttämättömänä. Vanhemmat kertoivat tiedostaneen lasten tarpeet, mitä ei yksinkertaisesti voitu sivuttaa. Eräs vanhemmista kuvailikin työntekoa

mahdottomaksi juuri lapselle annettavan huomion, mutta myös lapsen päivittäisten tarpeiden takia.

Esimerkki 5

Työnteko on kyl kotona ihan mahdotonta jos hän on täällä [naurahtaa] et ku on kuitenkin niinku, [...] lapsi ei voi koko päivää olla, juttelematta aikuiselle ja, se tarvii kuitenkin sitä huomiota ja hoivaa ja ruokaa ja kaikkee.

Koetun riittämättömyyden tunteen sekä työrauhan puuttumisen lisäksi, vanhemmat kertoivat kokeneen työ- ja perhe-elämän rajapintojen hämärtymistä. Työ- ja perhe-elämän rajapintojen hämärtyminen koettiin johtuvan työaikojen venymisestä sekä työn ja perheen velvoitteiden hoitamisesta samaan aikaan. Vanhemmat kertoivat, että ei ollut mitään tiettyä työaikaa mitä noudattaa, vaan työtä tehtiin silloin kuin se oli mahdollista. Eräs vanhemmista kuvailikin työntekoa ”pirstaleiseksi, jolloin töitä tehtiin tunti siellä ja tunti täällä”. Vanhemmat kertoivat, että töihin keskittyminen silloin kun se vain oli mahdollista, sai vanhemmat tekemään töitä usein lasten nukkumaanmenon jälkeen. Eräs vanhemmista kuvailikin työteon pirstaleisuutta näin:

Esimerkki 6

Et se työnteko päiväl oli vähän semmosta että mä sitten illalla yritin tehdä mitä jakso sitten enää illalla tehdä.

Työaikojen venyminen iltaan ja jopa yön tunneille, koettiin raskaana, sillä näin yöunet jäivät myös vähäisiksi. Eräs vanhemmista kuvailikin asiaa näin:

Esimerkki 7

Että kun mä tein sitten aina kun lapsi meni nukkumaan niin mä tein yötä vasten töitä ja heräsin niin aikasin. Et yöunet niinku jäi tosi pieniks.

Vaikka vanhemmat kertoivat kokeneen työskentelyn illalla ja yöllä parhaaksi mahdolliseksi ajankohdaksi, kertoivat he kokemuksistaan myös työskentelystä

aamulla sekä päivällä. Aamuisin ja päivisin töitä tehtiin usein samalla, kun pyöritettiin perhe-elämään liittyviä askareita. Eräs vanhempi kertoi esimerkiksi ”aamujen sujuvan kuulokkeet päässä aamupalaverissa lapsille aamupalaa tehden”. Työn ja perheen velvoitteita hoidettiin samaan aikaan. Eräs vanhemmista kuvailikin työ- ja perhe-elämän sekoittumista näin:

Esimerkki 8

Ja sitten se aamupala tehtiin vähän niinku tai syötiin siinä samalla kun mä, saatto olla luurit päässä tai näpyttelin konetta tai muuta

Kaikki haastatelluista vanhemmista yhtä lukuun ottamatta, kertoivat kokeneen kevään 2020 poikkeusolot raskaana aikana työn- ja perhe-elämän yhteensovittamisen kannalta. Riittämättömyyden tunne, työrauhan puute sekä työ- ja perhe-elämän rajapintojen hämärtyminen koettiin haastavana ja uuvuttavana. Vain yksi vanhemmista kertoi kokeneen kevään 2020 poikkeusolot mukavana ajanjaksona, sillä koko perhe sai olla paljon yhdessä.

6.1.2 Kokemukset etätyöstä ja perhe-elämän yhteensovittamisesta kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen.

Vanhempien kokemukset etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisesta kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen erosivat kevään 2020 poikkeusoloista. Kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen vanhemmat kertoivat paluusta ”normaaliin elämään”, vaikka koronapandemia oli edelleen läsnä, eikä työnteon muotokaan ollut muuttunut. Kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen vanhempien kertomuksissa oli myös eroja miesten ja naisten välillä. Kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen, etenkin äidit kertoivat kokeneen etätyön joustavuuden sekä työmatkojen puuttumisen edistävän työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista. Isät eivät puolestaan kokeneet etätyötä toimivaksi ratkaisuksi edes kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen.

Äidit kertoivat kokeneen etätyön joustavuuden edistävän työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista. Etätyön joustavuuden kerrottiin helpottavan yleisesti äitien

elämää ja arkea. Eräs haastateltavista äideistä kuvailikin etätyötä kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen näin:

Esimerkki 9

Tavallaan tää etätyöki on sillee helpottanu arkee [...], että aikaa menee vähemmän siihen, tietysti työmatkoihin ja, ja tota on helpompi, vaikka hakee lapsi ja sitte jatkaa työpäivää jos tarvii et se on niinkun, joustavampaa, jossain määrin

Työn joustavuuden koettiin vievän kiireen pois etenkin aamuista, joiden kerrottiin olleen kevään 2020 poikkeusolojen aikaan haastavia hetkiä vanhemmille. Eräs äideistä kuvailikin etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamista ”täydelliseksi” kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen:

Esimerkki 10

Täydellistä on myös, aamut [...] josta puuttuu nykyään kokonaan, kiire.

Etätyön joustavuuden lisäksi, kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen äidit kertoivat sovittaneen kotityöt ja perheen hoitamisen jopa keskelle työpäivää. Etätöiden ohella suoritettut perhe-elämän velvoitteet koettiin helpottavan elämää yleisesti. Kauppareissut, pyykinpesut sekä ruoan laitto sujuivat kätevästi etätöiden ohella. Siinä missä kevään 2020 poikkeusolojen aikana, kotiaskareet ja perheen hoitaminen töiden ohella koettiin uuvuttavana ja jopa mahdottomana yhtälönä, oli kokemukset kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen erilaiset. Eräs äiti kuvailikin asiaa näin:

Esimerkki 11

Munhan on käytännössä tosi helppo ku mä oon täällä päivittäin, niin pyörittää pyykkihuoltoon tossa se pyörii tuol taustalla, ja sitten muut koneet plus sit mahdollisesti teen ruokaa

Äidit eivät kokeneet perhe-elämän velvoitteiden häiritsevän työn tekoa tai olevan pois työhön annettavasta panoksesta. Perhe-elämän velvoitteiden, kuten

pyykkien pesemisen tai ruoan laitton koettiin hyvänä taukojumppana ja vastapainona työnteolle. Eräs äideistä kuvailikin ”multitaskaamista” kesken työpäivää näin:

Esimerkki 12

Pystyy, multitaskaamaan kotona kaikki, pyykinlaitot [naurahtaa] samaan aikaan ku on niinku että se ei ole työstä pois vaan se on jopa ihan hyvää semmosta pientä jumppaa ja taukoo väliin

Kun perhe-elämän velvoitteet pystyttiin hoitamaan etätöiden ohessa, ei äitien tarvinnut hoitaa tätä niin sanottua palkatonta työtä enää työpäivän jälkeen. Äidit kertoivatkin kokeneen enemmän vapaa-aikaa päivässä, kun kaikki arjen askareet hoituvat töiden ohessa. Eräs äiti kertoikin hoitaneensa kaikki perhe-elämän velvoitteet työpäivän aikana:

Esimerkki 13

Sit just tää kaikki ruoanlaitto ja pyykkirumba ja kaupparumba niinku et se hoituu tässä ohessa

Kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen, haastateltavat isät eivät kertoneet enää etätöiden- ja perhe-elämän yhteensovittamisen kokemuksista perhe-elämän velvoitteisiin liittyen. Isien kertomukset painottuivat työelämään sekä nimenomaan siihen, kuinka etätö ei välttämättä ole se toimivin ratkaisu. Eräs isä kuvailikin etätöitä kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen näin:

Esimerkki 14

Semmonen sataprosenttinen etätö nii, nyt huomaa että se ei kyllä oo niinku, toimiva ratkaisu

Isät kertoivat kokeneen etätöiden haastavana kevään 2020 poikkeusolojen aikaan, mutta myös poikkeusolojen jälkeen kaivattiin selkeämpää rajaa työ- ja perhe-elämän välille. Isät kertoivat toimistolla työskentelyn paremmaksi

vaihtoehdoksi, jotta työ- ja perhe-elämän rajapinta olisi selkeämpi. Eräs isä kuvailikin toivomuksiaan tulevaisuudesta näin:

Esimerkki 15

Mun toiveet ainaki menee tohon [...] työhommaan just et pääsee enemmän siel niinku olee paikan päällä, et sais ehkä, vedetty semmosen selkeemmän rajan sille, työajalle ja, perheajalle

Siinä missä perheen äidit kertoivat kokeneen etätyön kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen edistävän työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista, isät toivoivat selkeämpää rajaa työ- ja perhe-elämän välille. Vanhemmista äidit kertoivatkin etätöiden positiivisista kokemuksistaan perhe-elämän velvoitteisiin liittyen, kun taas isien kokemukset painottuivat työelämään ja nimenomaan omaan työntekemiseen.

6.2 Arjenhallintakeinot kevään 2020 poikkeusolojen aikana

Toisessa tutkimuskysymyksessä oltiin kiinnostuneita vanhempien kokemista arjenhallintakeinoista koronapandemian kevään 2020 poikkeusolojen aikana. Kevään 2020 poikkeusolot koettiin haastavina, joten haastateltavat kertoivat kokeneen tarpeelliseksi luoda keinoja arjessa selviytymiseen. Hyviksi arjenhallinnan keinoiksi koettiin vanhempien keskinäinen vuorotyö, työnantajan ja työyhteisön joustavuus, työtilojen järjesteleminen kotona sekä lapsille annettava aktiviteetti oman työrauhan takaamiseksi. Vanhempien keskinäisen vuorotyön ja työn joustavuuden koettiin parantavan työnteon mahdollisuuksia sekä lapsille ja perheelle annettavaa aikaa, kun taas lapsille annettavan aktiviteetin koettiin parantavan ainoastaan työntekoa ja sen laatua.

Kevään 2020 poikkeusolojen aikana, vanhemmat kertoivat mahdollistaneen keskinäisellä vuorotyöllä arjen kulun. Suurin osa vanhemmista toi esiin vuorotyön merkityksen. Vuorotyöllä vanhemmat tarkoittivat omien töiden ja perheen hoidon vuorottelua vanhempien kesken. Järjestelyistä saatettiin sopia

siten, että toinen vanhemmista teki aamusta päivään omia palkkatöitä, kun toinen vanhemmista hoiti lapsia. Päivästä iltaan vaihdettiin päittäin ja aamulla omia palkkatöitä tehneen vanhemman vuoro oli siirtyä perheen hoidon pariin. Päivällä perhettä hoitanut vanhempi siirtyi omien palkkatöiden pariin. Eräs haastateltava äiti kertoikin kokemuksiaan vanhempien keskinäisestä vuorotyöstä näin:

Esimerkki 16

Et silloin tietysti puhuttiin enemmän näistä just että miten ne me järjestetään nää, niinku että mä tein illat töitä ja hän tekee päivät töitä

Yhdeksi merkittäväksi arjenhallintakeinoksi haastateltavat kertoivat kokeneen myös joustavuuden työnantajan puolelta. Työn laadun ei oletettu olevan yhtä laadukasta kuin normaalisti, sillä kevään 2020 poikkeusolojen aikaan kotioloja ei pidetty ihanteellisena työympäristönä. Eräs vanhemmista kuvailikin työnantajan joustoa ja ymmärrystä seuraavanlaisesti:

Esimerkki 17

et työnantajan puolesta oli joustoo sitten vähän, [...] annettu ja ymmärrystä siihen että kotiolot ei välttämättä oo [...], ihan ihanteelliset siihen täydelliseen työntekoon

Monissa työpaikoissa työyhteisön jäsenet saattoivat olla myös itse samassa pisteessä, mikä lisäsi luottoa joustolle ja ymmärrykselle. Eräs vanhemmista kuvaili työyhteisön yhteisöllisyyttä näin:

Esimerkki 18

Mutta se oli tietyllä lailla että kun työn-työnantaja tai kaikki oli samassa tilanteessa niin kaikki ymmärsi että ei voi ihan täysin sataprosenttisesti esimerkiks työhön [...] sitten paneutua niinä tunteina

Työn joustavuuden koettiin myös mahdollistavan vanhempien keskinäistä vuorotyömallia. Työaikojen joustavuus mahdollisti työn tekemisen kellonajasta

riippumatta, jolloin aikaa järjestelyt pystyttiin hoitamaan siten, että lapsia ei tarvinnut jättää kokonaan yksin. Eräs vanhemmista kuvailikin työn mahdollistavan vanhempien keskinäistä vuorotyömallia:

Esimerkki 19

Meidän molempien työ oli [...] sen verran joustavaa et me pystyttiin, olee lasten kanssa päivisin vähä vuorotellen

Työn tekemisen mahdollistamiseksi kevään 2020 poikkeusolojen aikana, vanhemmat kertoivat järjestelleen kotona työtiloja. Työtiloja järjesteltiin mahdollisiin ylimääräisiin huoneisiin, mutta vanhempien kertomusten mukaan, yhdessäkään haastateltavan kodissa ei ollut kahta ylimääräistä huonetta. Näin ei ollut mahdollista, että molemmat olisivat saaneet oman työhuoneen. Suurin osa haastateltavista äideistä kertoi kotona olevan työhuoneen tai ylimääräisen huoneen menneen aina perheen isälle. Perheen isät saivat siis haastateltavien mukaan työskennellä kotona aina siellä, missä oli eniten rauhaa.

Esimerkki 20

Sillon kun me oltiin molemmat täällä niin sitten, [puoliso] oli meidän työhuoneessa ja sit mä olin keittiöpöydän ääressä.

Yhdeksi merkittäväksi arjenhallinnan keinoksi vanhemmat kertoivat lapsille annetun aktiviteetin. Aktiviteetin avulla lapsi saatiin keskittymään pitkäksikin aikaan johonkin tiettyyn tekemiseen, eikä lapsi näin häirinnyt vanhempia. Suurin osa haastateltavista kertoi lapsille annettavan aktiviteetin olleen joko puhelin, tabletti tai elokuva. Eräs haastateltavista lapselle annettavasta aktiviteetista näin:

Esimerkki 21

Niin tota mitä semmonen lapsi nyt tekee. Istuu, kattoo tablettia päivät pitkät ja siinä saa vähän tehtyä töitä päivälläkin

Vanhempien kertomusten mukaan, lapsien ruutuaika kasvoi suuresti kevään 2020 poikkeusolojen aikana. Vanhemmat kertoivat lapselle annettavan aktiviteetin olleen kuitenkin välttämättömää arjessa selviytymiseen kevään 2020 poikkeusolojen aikana. Eräs haastateltava kertoi kokemuksistaan näin:

Esimerkki 22

Koska kyllähän mä jouduin tekemään paljon sillain jos mul oli palavereita että mä olin, lapset oli, kattoivat jonkun elokuvan vaikka telkkarista sen sinä aikana tai jotakin muuta. Että jos muuten ovat tunnin [...] ruutuaikaa päivässä niin kyllähän se nyt korona-aikana on nelinkertastunu.

Lapselle annettavasta aktiviteetista arjenhallintakeinona, vanhemmat palasivat kertomuksissa hieman ensimmäisen tutkimuskysymyksen tuloksissa esitettyyn riittämättömyyteen. Haastateltavat kertoivat kokeneen huonoa omaatuntoa siitä, että lapsi vietti niin paljon aikaa ruudun ääressä. Huonoa omatuntoa koettiin, vaikka vanhemmat kertoivat tiedostaneen tilanteen poikkeuksellisuuden. Eräs haastateltava kuvaili kokemuksiaan näin:

Esimerkki 23

täs potenu huonoo omaatuntoo kun sit me, ostettiin just [kohdelapselle] joku tota, pleikkaripeli ja sit hän sai pelata sitä kyllä aika paljon sillon, keväällä, mut sit toisaalta oon yrittäny selittää et no se nyt oli vähän poikkeustilanne

Vanhemmat kertoivat arjenhallintakeinot välttämättömiksi järjestelläkseen työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista etätyössä kevään 2020 poikkeusolojen aikana. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen tuloksissakin esitetyn etätyön joustavuuden koettiin olevan edistävää tekijä kevään 2020 poikkeusoloista selviytymiseen. Etätyön joustavuus mahdollisti työaikojen muutoksen, vaikkakin työn tekeminen iltamyöhään koettiin yleisesti kuluttavana. Arjenhallintakeinot olivat välttämättömiä mekanismeja selviytymiseen, vaikkakin niistä koettiin väsymystä, uupumusta sekä huonoa omaatuntoa.

7 POHDINTA

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamista koronapandemian aikana. Tutkimuksessa tutkittiin päiväkotikäisten lasten vanhempien kokemuksia etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisesta koronapandemian aikana sekä vanhempien kokemuksia arjenhallintakeinoja kevään 2020 poikkeusolojen aikaan.

Tutkimuksen aineisto kerättiin Jyväskylän yliopiston, Tampereen yliopiston ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen laitoksen keräämästä CHILDCARE-hankkeen haastatteluaineiston yhdestä osasta. Tutkimusaineisto koostui 24 haastateltavasta, joista 17 oli naisia ja seitsemän miehiä. Kaikilla tutkimukseen osallistujilla oli samassa perherakenteessa vähintään kaksi aikuista sekä yhdestä kuuteen lasta. Kaikkien haastateltavien perheessä vähintään toinen aikuisista teki työkseen etätöitä. Aineiston avulla oli mahdollisuus saada kattava käsitys etätyön- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta koronapandemian aikana.

7.1 Johtopäätökset

Vanhempien kertomukset etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisen kokemuksista erosivat toisistaan koronapandemian ajalta. Tämä selittyy sillä, että tutkimuksen aineisto kerättiin kolmiosaisen haastattelun viimeisestä haastattelukerrasta vuodenvaihteessa 2020–2021. Haastattelun hetkellä koronapandemiaa oli hieman alle vuosi takana ja tilanne oli yhteiskunnassa koronapandemian osalta erilainen verrattuna kevääseen 2020. Keväällä 2020 yhteiskunnassa vallitsi poikkeusolot, joka nimensä mukaisesti oli tilapäinen ajanjakso ihmisten ja lapsiperheiden arjessa. Ajallisten eroavaisuuksien lisäksi, tutkimuksen tuloksissa esiintyi myös sukupuolellisia eroja etenkin kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen.

Tutkimuksen tulokset olivat samankaltaisia kuin aiemmat tutkimustulokset työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta koronapandemian aikana. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että kevään 2020 poikkeusolojen aika oli etätyötä tekeville päiväkotikiikäisten lasten vanhemmille raskasta aikaa. Kevään 2020 poikkeusoloista kerrottaessa eivät tulokset eronneet miesten ja naisten välillä. Tutkimuksen tulokset tukevat tutkimuksen teoreettisessa osassa esitettyä työ- ja perhe-elämän rajapintaa ja rajapintojen hämärtymistä. Vanhemmat eivät pystyneet vetämään selkeää aikarajaa työnteolle ja työpäivät saattoivat venyä myöhään iltaan ja jopa yöhön. Työn ja perheen roolit sekoittuivat keskenään, sillä molempia työn ja perheen velvoitteita piti tehdä samanaikaisesti.

Aikaa kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen kutsuttiin "normaaliksi" ajaksi, vaikka koronapandemia oli vieläkin läsnä. Kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen äidit näkivät etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisen uudessa valossa. Kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen, äidit kertoivat kokeneen etätyön edistävän työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista. Tutkimuksen tulosten mukaan, lasten läsnäolo oli äideillä suurin syy kokemusten eroavaisuuteen kevään 2020 poikkeusolojen aikana sekä poikkeusolojen jälkeen. Kun kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen lapset siirtyivät takaisin lähiopetukseen ja pois kotoa, kokivat äidit etätyön positiivisena ilmiönä työ- ja perhe-elämän kannalta. Tutkimuksen tulokset olivat samansuuntaiset kuin Närvillä ja kumppaneilla (2021, 572), sillä kokonaisuudessa koronapandemian aikana äidit kokivat etätyön ja perhe-elämän yhteensovittamisen toimivana yhtälönä.

Tuloksista voidaan pääteellä, että kevään 2020 poikkeusoloissa, juuri lasten läsnäolo koettiin raskaana yhtälönä samaan aikaan etätyön kanssa. Vaikka tuloksissa esiintyi muitakin negatiivisia kokemuksia keväältä 2020 etätyön- ja perhe-elämän yhteensovittamisen kannalta, ei äideillä esimerkiksi samat kotihoitoon liittyvät asiat enää tuntuneet raskaalta kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen. Siinä missä kotihoidon askareet keväällä 2020 koettiin raskaana, tuntuivat ne kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen mukavalta taukojumbalta

kesken työpäivän. Kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen myös aikaa koettiin säästyvän, sillä vapaa-ajalla ei tarvinnut tehdä kotihoidon askareita. Askareet olivat samat kuin keväällä 2020, mutta erona se, että lapset eivät olleet enää kotona. Isät puolestaan eivät kertoneet enää kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen perhe-elämään liittyvistä kokemuksistaan lainkaan. Kokemukset painottuivat työelämään ja konttorilla työskentely koettiin parempana vaihtoehtona kuin etätyö kotona. Tämän kaltaiset tutkimustulokset vahvistat aiempia tutkimustuloksia siitä, että edelleen suurin osa kotitöistä kasautuu perheessä äidin vastuulle. Äidit kertoivat kokemuksistaan nimenomaan työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta etätyössä, kun isät puolestaan näkivät ilmiöt selvästi erillisenä toisistaan. Isien vastauksista oli havaittavissa, että työn ja perheen suhdetta mietittiin vain siltä kannalta, kuinka perhe vaikuttaa työntekoon etätyössä, eikä ollenkaan toisin päin. Nämäkin kokemukset olivat negatiivisia.

Tämän tutkimuksen valossa voidaan siis todeta, että ainakin perheen äideille etätyö toimii työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen edistävänä tekijänä, etenkin silloin, kun lapset eivät ole kotona. Ymmärrettävästi kevään 2020 poikkeusolot koettiin raskaana, sillä koko perhepaletin pyörittäminen omien töiden ohessa voi olla haastavaa. Täytyy kuitenkin muistaa, että kyseessä oli poikkeusolot, joten johtopäätökset etätyön- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta yleisesti tuleekin tehdä kevään 2020 poikkeusolojen jälkeen, sillä Suomessa ei ole tapana, että lapset käyvät etäkoulua kotoa. Tilapäisestä ajanjaksosta huolimatta, kevään 2020 poikkeusolot olivat tutkimuksessa merkittävästi esillä, sillä vanhempien kertomat kokemukset painottuivat enemmän tähän kyseiseen ajanjaksoon. Tämäkin on ymmärrettävää, sillä kevät 2020 koettiin todella raskaana, kun taas kevään 2020 jälkeinen aika ”normaalina” elämänä. Vois siis ajatella, että kevään 2020 poikkeusoloista oli enemmän kerrottavaa.

Tutkimus osoitti, että kevään 2020 poikkeusoloista ”selvittiin” erilaisilla arjenhallintakeinoilla. Kuten tutkimuksen teoriaosuudessaakin tuli esille, yksilön kokemalla hallinnalla on mahdollista hillitä työ- ja perhe-elämän rajapintojen ylityksiä sekä näin vähentää työn ja perheen konfliktia (Kossek & Lautsch 2012). Arjenhallintakeinoiksi koettiin joustavuus, vanhempien keskinäinen neuvottelu sekä lapsille annettava aktiviteetti. Arjenhallintakeinot koettiin välttämättöminä ja positiivisina sekä negatiivisina. Etenkin lapselle annettava aktiviteetti oli yhteydessä ensimmäisen tutkimuskysymyksen tuloksissa esille tulleeseen riittämättömyyden tunteeseen. Arjenhallintakeinoksi koettu lapselle annettava aktiviteetti oli siis välttämätön selviytymismekanismi, mutta se oli yhteydessä myös vanhempien koettuun riittämättömyyden tunteeseen sekä huonoon omatuntoon. Arjenhallintakeinon välttämättömyys sekä ajatus kevään 2020 poikkeusoloista vain poikkeuksellisena lyhyenä ajanjaksona, lievensivät vanhempien syyllisyyden tunnetta. Keinoksi valikoitu teknologia varmasti sen kiinnostavuuden takia. Piirtämisellä, lukemisella tai askartelulla ei olisi saatu välttämättä lasta kiinnostumaan pitkäksi aikaa, jolloin myös oma työrauha oli vaarassa.

Ilman etätöiden joustavuutta ei olisi kevään 2020 poikkeusoloista selvitty. Vanhempien keskinäisesti neuvoteltu vuorotyömalli sekä työpaikan tuki ja ymmärrys helpottivat arjen järjestelyjä. Vuorotyön neuvotteluissa ei ilmennyt eroja äitien ja isien kertomusten välillä. Sillä, että tehtiinkö aamuvuoro töissä ja iltavuoro perheen parissa tai toisinpäin, ei ollut merkitystä kummallekaan isälle tai äidille. Työtilojen neuvottelussa oli havaittavissa sukupuolellisia eroja. Tutkimuksen tulosten mukaan on yleisempää, että isä työskentelee useammin omissa rauhassa, kuten esimerkiksi ylimääräisessä huoneessa tai työhuoneessa.

Tämän tutkimuksen valossa, yleisesti ottaen äidit kokevat etätöiden edistävän työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista. Äidit myös pohtivat työ- ja perhe-elämän ilmiötä laajemmin, eikä isät kertoneet yhtä paljon kokemuksiaan perhe-elämästä. Isien kertomukset painoutuivat enemmän etätöiden vaikutuksista oman työn

tekemisen latuun, nimenomaan negatiivisessa mielessä. Isät kokevat konttorilla työskentelyn parempana ratkaisuna. Voisiko olla mahdollista, että isät karsastavat etätyötä kotona, sillä he voisivat joutua osallistumaan enemmän kotiin ja perheeseen liittyviin askareihin. Siinä missä äiti kokee pyykinpesun etätöissä aikaa säästävänä mukavana taukojumppana, kokee isä perhe-elämän etätyössä hankaloittavan omaa työn tekoa. Mielenkiintoista myös, että isien perustelut etätyötä vastaan, liittyivät kaikki oman työn laatuun. Kukaan haastateltavista isistä ei maininnut perhe-elämään liittyvistä askareista, kuten siivous tai pyykinpesu. Voi myös olla, että isät eivät ajattele kotiaskareiden määrän lisääntyvän etätöissä, vaan kotiaskareet ovat heille niin vieras asia, että etätyötä ei osata ajatella työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen kannalta, vaan automaattisesti ajatellaan omaa työtä.

Vaikka äidit kokevatkin etätyön kotona edistävän työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista, ovat tutkimuksen tulokset silti niiden sukupuolellisten erojen takia hieman huolestuttavat. Miesten ja naisten välistä tasa-arvoa pyritään jatkuvasti edistämään, mutta tämäkin tutkimus osoittaa, että perherakenteissa ja perheen rooleissa ei tasa-arvoa ole vielä saavutettu. Naiset kantavat ikään kuin kaksoistaakkaa, tehden ensin palkkatyöt ja sen jälkeen kotityöt (Tammelin & Mustosvaara 2017).

7.2 Jatkotutkimusehdotukset

Tutkimuksessa keskityttiin päiväkotikäisten lasten vanhempien kertomiin kokemuksiin, mutta kuten tutkimuksessa aiemminkin mainiten, kaikkiin perhetalouksiin ei kuulu lapsia tai kahta aikuista. Näin ollen etätyön- ja perhe-elämän yhteensovittamista olisi tärkeä tutkia erilaisissa perherakenteissa. Erilaisia perherakenteita tutkittaessa, tutkimustulokset saattaisivat erota paljonkin esimerkiksi juuri tämän tutkimuksen tuloksista.

Vaikka tässäkin tutkimuksessa esiintyi työn ja perheen vaikutusta toisiinsa, oli tulokset vain pintaraapaisu sille, mitä ilmiön jatkotutkimuksilla voidaan

saavuttaa. Koska työ ja perhe esiintyvät nykyään tiiviimmin yhdessä, tulee ehdottomasti tulevaisuuden tutkimuksissa kiinnittää huomiota vaikutussuhteisiin, miten työ ja perhe vaikuttaa toisiinsa. On esimerkiksi tärkeää tunnistaa mekanismit työn- ja perheen välisten konfliktien välillä ja tunnistaa ryhmiä, jotka saattavat olla alttiimpia kokemaan näitä konflikteja. (Richter & Näswall 2010, 266.) Tutkimuksen aihepiirin keskiössä, etenkin Suomalaisissa tutkimuksissa ovat olleet perheen äidit. Tässäkin tutkimuksessa oli havaittavissa sukupuolellisia eroja, eikä perheen isät kokeneet etätyötä omakseen. Olisikin mielenkiintoista saada enemmän tutkimustuloksia miesten kokemuksista etätyön- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta.

LÄHTEET

Alasuutari, M., Lammi-Taskula, J., Repo, K., Karila, K., Närvi, J. & Eerola, P. (2022). Lastenhoidon ja varhaiskasvatuksen ratkaisujen tarkastelun lähtökohtia. Teoksessa P. Eerola, K. Repo, M. Alasuutari, K. Karila & J. Lammi-Taskula (toim.) Lastenhoidon ja varhaiskasvatuksen monet polut: Lasten, perheiden ja politiikan näkökulmia. Gaudeamus.

Alasuutari, P. (2012). Laadullinen tutkimus 2.0. Vastapaino.

Allen, T. D., Golden, T. D. & Shockley, K. M. (2015). How effective is telecommuting? Assessing the status of our scientific findings. *35 Psychological science in the public interest*, 16(2), 40–68. <https://doi-org.ezproxy.jyu.fi/10.1177/1529100615593273>

Ashforth, B. E., Kreiner, G. E., & Fugate, M. (2000). All in a Day'S Work: Boundaries and Micro Role Transitions. *The Academy of Management review*, 25(3), 472-491. <https://doi.org/10.5465/amr.2000.3363315>

Carlson, D., & Frone, M. (2003). Relation of Behavioral and Psychological Involvement to a New Four-Factor Conceptualization of Work-Family Interference. *Journal of business and psychology*, 17(4), 515-535. <https://doi.org/10.1023/A:1023404302295>

Clark, S. (2000). Work/family border theory: A new theory of work/family balance. *Human Relations* 53 (6), 747–770. <https://doi-org.ezproxy.jyu.fi/10.1177/0018726700536001>

Garrett, R. K. & Danziger, J. N. (2007). Which Telework? Defining and Testing a Taxonomy of Technology-Mediated Work at a Distance. *Social Science*

Computer Review, 25(1), 27–47. <https://doi-org.ezproxy.jyu.fi/10.1177/0894439306293819>

Dingel, J. I. & Neiman, B. (2020). How many jobs can be done at home? Journal of Public Economics, 189, 104235. <https://doi-org.ezproxy.jyu.fi/10.1016/j.jpubeco.2020.104235>

Eskola, J., & Suoranta, J. (1998). Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino.

Field, J. G. & Chan, X. W. (2018). Contemporary Knowledge Workers and the Boundaryless Work-Life Interface: Implications for the Human Resource Management of the Knowledge Workforce. *Frontiers in Psychology*, 9, 1–10. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.02414>

Frone, M. R., Russell, M., & Cooper, M. L. (1992). Prevalence of work-family conflict: Are work and family boundaries asymmetrically permeable? *Journal of organizational behavior*, 13(7), 723-729. <https://doi.org/10.1002/job.4030130708>

Goldberg, A., McCormick, N. & Virginia, H. (2021). Parenting in pandemic: Work – Family Arrangements, Well Being, and Intimate Relationships Among Adoptive Parents. *Family Relations*, 70 (1), 7-25. <https://doi-org.ezproxy.jyu.fi/10.1111/fare.12528>

Graig, L. & Churchill, B. (2020). Working and Caring At Home: Gender in the effects of covid-19 on paid and unpaid labor in Australia. *Feminist Economics*, 27 (1-2), 310-326. <https://doi-org.ezproxy.jyu.fi/10.1080/13545701.2020.1831039>

Gschwind, L. & Vargas, O. (2019). Telework and its effects in Europe. <https://doi.org/10.4337/9781789903751.00007>

Hank, K. & Steinbach, A. (2021). The virus changed everything didn't it? Couples' division of housework and childcare before and during the Corona crisis. *Journal of family research*, 33 (1), 99-114. <https://doi.org/10.20377/jfr-488>

Hirsijärvi, S. & Hurme, H. (2011). Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Tallinna: Gaudeamus Helsinki University Press.

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P., & Sinivuori, E. (2009). Tutki ja kirjoita (15. uud. p.). Tammi.

Holgerson, H., Jia, Z. & Svenkerud, S. (2021). Who and how many can work from home? Evidence from task descriptions. *Journal for labour market research*, 55(1), 4. <https://doi.org/10.1186%2Fs12651-021-00287-z>

Huhtinen, A. & Tuominen, J. (2020). Fenomenologia. Ihmisten kokemukset tutkimuksen kohteena. Teoksessa Puusa, A. & Juuti, P (toim.), Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus: Helsinki.

Hunter, E. M., Clark, M. A., & Carlson, D. S. (2019). Violating Work-Family Boundaries: Reactions to Interruptions at Work and Home. *Journal of management*, 45(3), 1284-1308. <https://doi.org/10.1177/0149206317702221>

Hynes, M. (2014). Telework Isn't Working: A Policy Review. *The Economic and Social Review*, 45(4), 579-602. <https://www-proquest-com.ezproxy.jyu.fi/docview/1639651177?pq-origsite=primo>

Karjalainen, M. (2021). Työn rajojen hämärtyminen koronapandemian aikana: Etätö ja sukupuoli. *Työelämän tutkimus*, 19(4), 546-569. <https://doi-org.ezproxy.jyu.fi/10.37455/tt.112500>

Khallash, S. & Kruse, M. (2012). The future of work and work-life balance 2025. *Futures : the journal of policy, planning and futures studies*, 44(7), 678–686.

<https://doi-org.ezproxy.jyu.fi/10.1016/j.futures.2012.04.007>

Kossek, E. E., & Lautsch, B. A. (2012). Work–family boundary management styles in organizations: A cross-level model. *Organizational psychology review*, 2(2), 152–171. <https://doi.org/10.1177/2041386611436264>

Kreiner, G. E., Hollensbe, E. C., & Sheep, M. L. (2009). Balancing Borders and Bridges: Negotiating the Work-Home Interface via Boundary Work Tactics. *Academy of Management journal*, 52(4), 704–730.

<https://doi.org/10.5465/amj.2009.43669916>

Kujala, U., Laukkanen, J., Valtonen, M., Heinonen, O. J., Ruuskanen, O., tiedekunta, L., . . . Medicine, S. a. E. (2020). COVID-19: Uusi haaste myös urheilijoille. Liikuntatieteellinen seura. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202006104076>

Laine, T. (2018). Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa Valli, R (toim.), Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin (5., uudistettu ja täydennetty painos.). PS-Kustannus.

Lammi-Taskula, J., Salmi, M. & Parrukoski, S. (2009). Työ, perhe ja tasa-arvo. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2009:55. Helsinki: yliopistopaino.

Leskinen, T. (2021). Etätyö yleistyi eniten aloilla ja alueilla, joilla sitä ennen tehtiin vähiten. Tilastokeskus. Viitattu 17.11.2022 osoitteesta

<https://www.tilastokeskus.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/etatyo-yleistyi-eniten-aloilla-ja-alueilla-joilla-sita-ennen-tehtiin-vahiten/>

Mas-Machuca, M., Berbegal-Mirabent, J., & Alegre, I. (2016). Work-life balance and its relationship with organizational pride and job satisfaction. *Journal of managerial psychology*, 31(2), 586-602. <https://doi.org/10.1108/JMP-09-2014-0272>

Matthews, R. A., Barnes-Farrell, J. L., & Bulger, C. A. (2010). Advancing measurement of work and family domain boundary characteristics. *Journal of vocational behavior*, 77(3), 447-460. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2010.05.008>

Möhring, K., Naumann, E., Reifenscheid, M., Wenz, A., Rettig, T., Krieger, U., . . . Blom, A. G. (2021). The COVID-19 pandemic and subjective well-being: Longitudinal evidence on satisfaction with work and family. *European societies*, 23(S1), S601-S617. <https://doi.org/10.1080/14616696.2020.1833066>

Nam, T. (2014). Technology Use and Work-Life Balance. *Applied Research in Quality of Life*, 9(4), 1017-1040. <https://doi.org/10.1007/s11482-013-9283-1>

Närvi, J., & Lammi-Taskula, J. (2021). Lapsiperheiden hyvinvointi koronapandemian aikana. Osaraportti 3: Vanhempien kokemukset työn ja perheen yhteensovittamisesta ja hoivan jakamisesta. <https://doi.org/10.17011/jyureports/2021/11>

Nätti, J., Anttila, T., & Tammelin, M. (2012). Knowledge Work, Working Time, and Use of Time Among Finnish Dual-Earner Families: Does Knowledge Work Require the Marginalization of Private Life? *Journal of family issues*, 33(3), 295-315. <https://doi.org/10.1177/0192513X11413875>

Ojanen, M. (2013). Ansiotyön vaikutus työn ja perheen yhteensovittamiseen sekä työnteon resursseihin kohdistuvat työ-perhe-konfliktin seuraukset. *Työelämän tutkimus*, 11(1).

Punainen Risti. (2022). Epidemia ja pandemia. Haettu 29.1.2023 osoitteesta [Mitä ovat epidemiat ja pandemiat - Punainen Risti](#)

Puusa, A., Juuti, P., & Aaltio, I. (2020). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus.

Rantanen, J. & Kinnunen, U. (2005). Työ- ja perhe-elämän vuorovaikutus. Teoksessa Kinnunen, U., Feldt, T. & Mauno, S. (toim.) Työ leipälajina: Työhyvinvoinnin psykologiset perusteet. PS-Kustannus.

Richter, A., Näswall, K., & Sverke, M. (2010). Job insecurity and its relation to work – family conflict: Mediation with a longitudinal data set. *Economic and industrial democracy*, 31(2), 265-280.

<https://doi.org/10.1177/0143831X09358370>

Ruohomäki, V. (2020). Etätyöoloikka ja hyvinvointi koronakriisin alussa. Työpoliittinen aikakauskirja 2/2020, 21–28. Noudettu 10.11.2022 osoitteesta https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162308/TEM_työ_poliittinen_aikakauskirja_2_2020.pdf

Salin, M., Kaittila, A., Hakovirta, M., & Anttila, M. (2020). Family Coping Strategies During Finland's COVID-19 Lockdown. *Sustainability (Basel, Switzerland)*, 12(21), 9133. <https://doi.org/10.3390/su12219133>

Salin, M., Otonkorpi-Lehtoranta, K., Hakovirta, M., & Kaittila, A. (2021). Työ- ja perhe-elämän hämärtyvät rajat: Suomalaisten äitien työ- ja perhe-elämän rajapintojen hallinnan strategiat korona-arjessa. *Työelämän tutkimus*, 19(4), 570–594. <https://doi.org/10.37455/tt.112501>

Sulkanen, M., Alasuutari, M., Närvi, J., & Lammi-Taskula, J. (2021). Lapsiperheiden hyvinvointi koronapandemian aikana: Osaraportti 1:

Aineistonkeruu, metodit ja vastaajat.

<https://doi.org/10.17011/jyureports/2021/4>

Sutela, H., & Pärnänen, A. (2021). Koronakriisin vaikutus palkansaajien työoloihin. Tilastokeskus. <https://www.doria.fi/handle/10024/186107>

Tammelin, M. & Mustosmäki, A. (2017). Työn ja perheen yhteensovittaminen. Teoksessa Pyöriä, P., & Anttila, T. (toim.) Työelämän myytit ja todellisuus. Gaudeamus.

Terävä, J., Närvi, J., Lammi-Taskula, J. & Eerola P. (2022). Kuka hoitaa kotona? Teoksessa P. Eerola, K. Repo, M. Alasuutari, K. Karila & J. Lammi-Taskula (toim.) Lastenhoidon ja varhaiskasvatuksen monet polut: Lasten, perheiden ja politiikan näkökulmia. Gaudeamus.

Tilastokeskus. (2020). Käsitteet – Perhe. Haettu 18.11.2022 osoitteesta <https://www.stat.fi/meta/kas/perhe.html>

Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (Uudistettu laitos.). Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Väestöliitto. (2020). Työ ja Perhe. Miten suhtautua kotietätyöhön koronan aikana? Noudettu 13.3 osoitteesta [Miten suhtautua kotietätyöhön koronan aikana? | Hyväkysymys.fi \(hyvakysymys.fi\)](https://www.hyvakysymys.fi/hyvakysymys.fi).

Vilkka, H. (2015). Tutki ja kehitä (4., uudistettu painos.). PS-kustannus.

Vilkman, U. (2016). Etäjohtaminen: Tulosta joustavalla työllä. Talentum Pro.

Voydanoff, P. (2005). Consequences of Boundary-Spanning Demands and Resources for Work-to-Family Conflict and Perceived Stress. *Journal of*

occupational health psychology, 10(4), 491–503. <https://doi.org/10.1037/1076-8998.10.4.491>

LIITTEET

Liite 1. Tutkimukseen osallistujat

Haastateltava	Sukupuoli	Perherakenne	Lapsien iät	Koulutustausta
1	Nainen	2 aikuista ja 2 lasta	5v ja 15 v	Yliopisto
2	Mies	2 aikuista ja 2 lasta	6kk ja 5 v	Yliopisto
3	Nainen	2 aikuista ja 2 lasta	5v ja 7v	Ammattikorkeakoulu
4	Nainen	2 aikuista ja 2 lasta	2v ja 5v	Ammattikorkeakoulu
5	Nainen	2 aikuista ja 2 lasta	6v ja 11v	Yliopisto
6	Mies	2 aikuista ja 2 lasta	6v ja 11v	Yliopisto
7	Mies	2 aikuista ja 4 lasta	6v, 8v, 16v ja 18v	Ammattikorkeakoulu
8	Mies	2 aikuista ja 2 lasta	1v ja 5v	Ammattikorkeakoulu
9	Nainen	2 aikuista ja 2 lasta	1v ja 5v	Ammattikorkeakoulu
10	Nainen	2 aikuista ja 3 lasta	5v, 15v ja 19v	Yliopisto
11	Nainen	2 aikuista ja 3 lasta	6v, 10v ja 12v	Yliopisto
12	Nainen	2 aikuista ja 1 lapsi	5v	Ammattikorkeakoulu
13	Nainen	2 aikuista ja 2 lasta	4v ja 6v	Ammattikorkeakoulu
14	Nainen	2 aikuista ja 3 lasta	11kk, 5v ja 8v	Ammattikorkeakoulu
15	Mies	2 aikuista ja 2 lasta	5v ja 7v	Ammattikorkeakoulu
16	Nainen	2 aikuista ja 2 lasta	5v ja 6v	Ammattikoulu
17	Mies	2 aikuista ja 2 lasta	5v ja 6v	Ammattikorkeakoulu
18	Nainen	2 aikuista ja 1 lapsi	5v	Ammattikoulu
19	Nainen	2 aikuista ja 2 lasta	2,5v ja 6v	Yliopisto
20	Mies	2 aikuista ja 2 lasta	6v ja 11v	Ammattikorkeakoulu
21	Nainen	2 aikuista ja 6 lasta	1v, 5v ja 4 isosiskoa	Yliopisto
22	Nainen	2 aikuista ja 3 lasta	6v, 10v ja 12v	Yliopisto
23	Nainen	2 aikuista ja 1 lapsi	6v	Ammattikorkeakoulu
24	Nainen	2 aikuista 1 lapsi	5v	Ammattikorkeakoulu